

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: { egész évre .. 12 ft / félévre .. 6 * } Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: { egész évre .. 8 ft / félévre .. 4 * } Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: { egész évre .. 6 ft / félévre .. 3 * }

1-ső szám. 1878.

BUDAPEST, JANUÁR 6.

XXV. évfolyam.

HÓDOLAT A LEGYŐZÖTTNEK.

KIKLÓS NAGYHERCEG OSMÁN PASÁHOZ: „ÜDVÖZLÖM ÖNT PLEVNA VÉDELMEÉRT; E VÉDELEM A TÖRTÉNELEM EGYIK LEGFÉNYESEBB LAPJA.”

Etele király feleségeiről sokkal többet tud a monda, mint a történelem. Ugy látszik, mint magyar őseink, úgy a hunok is, a nélkül, hogy keresztyének volnának, egynejük voltak; s Etelenek bár számos nejeről emlékeznek a hagyományok, hogy többnejű lett volna, egyik sem állítja. Vagy egymást követték különböző nejei, vagy neveiket jegyezték különbözőleg fel a különböző hagyományok. Egyik szerint a kelet-

Krimhildet, a Sziegfried özvegyét teszi. Ekét név közül melyikben találjuk fel a magyar hagyomány Ildikóját (mely név mind a kettőre emlékeztet): bajos volna eldönteni. Mert a magyar hagyomány szerint Ildikó a király utolsó neje volt, kívül 120 éves korában ülte nászát, s násza éjjelén elvzés (orrvzés vagy gyilk?) következtében meg is halt; pedig a német hagyomány Helkét Etele túlélté, Krimhildet szintén, miután

ben csak a költő jogával él, a kinek szabad a meg nem állapítható monda különböző verziói közül azt fogadni el, a melyik leginkább megfelel ezéjének.

De ez alatt a koci — Háromszékről a Rikán át utazóban képzeljük magunkat — kanyarogva felért a legmagasb tetőig, a mely fölött azonban az országot által szerencsésen kikerült Hegyes-tető még jó magasságban emelke-

AZ ANGOL KIRÁLYNŐ LÁTOGATÁSA DISRAELINÉL. — ELINDULÁS A WYCOMBEI INDÓHÁZBÓL.

római császár Honorius leánya, Honoria lett volna a hún király neje, kinek, hogy a birodalmat ne háborgassa, adta volna nejléányát a császárnak; de e leány előbb már meg volt gyalázva egy udvari főember által, s így a frigy nem nagy becsületére vált a hatalmas hódítóknak. A német-frank monda, mely a középkori nagy époszban, a Nibelung-énekben csapódott le, Etele első nejevé Helke asszonyt, s ennek halálával másodikiká

vele tizenhárom évig élt. A magyar hagyomány még Ospiru királynéről is emlékezik; s végre a székely hagyomány Rékát említi. Az isten ostorának maradákaival ép oly kevésé van tisztában a hagyomány, mint feleségeivel. Egyik szerint Dengezics, Ellák és Irnák, a másik szerint Csaba és Aladár voltak fiai. Arany János, a Buda halálában Krimhildát és Ildikót egynek veszi s az Aladár anyjává teszi. De eb-

dik. E tetőn volt a monda szerint Etele vára, s itt élt ő, ha harezai nem valának, boldogan elvonulva, szép nejevel Réka királynéval, az egyetlenl, a kinek nevét a székely hagyomány ismeri s e szerint valószínűleg a Csaba anyjával, — mert nem a Csaba hunjai telepedtek-e (miután a Krimhilda vérengző nagy harezai elvesszett) a székelység határtervezzei közé le. De ma már a Hegyes-tetőn egy kődarab se mutatja,

RÉKA SIRJA A SZÉKELYFÖLDÖN. — GYULAY LÁSZLÓ EREDETI RAJZA.

KÉPEK KHINÁBÓL: SZINI ELŐADÁS PEKINGBEN.

hogy ott vár állott valaha. A monda szerint e várban halt meg Réka királyné; de temetni a völgybe hozták le, mert tudjuk, hogy őseink viz mellé temették halottaikat, ha csak kis patakocska volt is az. Árpád sírja a Duna mellett van (a hol a mai Ó-Buda), Etele sírját a medrétől kiterelt s arra ismét visszaeresztett Duna (vagy a Tisza) fenekére ásták. Réka királyné egy kis patak mellé temetkezett, melyet aztán (s utána az egész hegyseget és erdőt is) Rékának, vagy mai kiejtés szerint Rikának neveztek el.

Magát a sirt szintoly kevéssé tudja bizonyosan megmutatni a hagyomány, mint a vár helyét. Oklándról Felső-Rákosnak menve, az országútól jobbra, szép havasos, bükkös vidék közepette, melyen fekvő patak mellett egy koczka alakú nagy kő áll, melyről a monda azt tartja, hogy fenn a Hegyes-tetőn állott egykor, s mikor Réka meghalt és sírjának helyet kerestek, ezt a nagy kőkecskét legördítették a magasból, hogy a hol a völgyben megáll, ott legyen a sír. A kő aztán megállt e helyen, a hol ma is látható; a sirt mellé ásták, a szép királyné tetemét bele fektették, a követ ráfordították, s azóta (ezer ötszáz éve!) ott őrzi a Réka asszony tetemeit. E mondanak ugyan ellene mond a geológia, mely kimutatja, hogy az a koczka alakú kő a teremtés óta ott állt, ott nőtt ki a földből, azon a helyen, a hol ma van. De erre mi azt mondjuk, hogy a monda sokkal előbbi keltű, mint a geológia, már pedig „a ki előbb jő, rendszeren annak van igaza.“

A koczka tetején, — mely alatt a pogány királyné alszik — ma sugár karesu fakeresztek sűrűsége látható. A mellé levő kisedő magaslapon a kis falu s mellé temetője az. A kik itt pihennek, azok is a hagyományéi már; s az egyszerű székely leánya pora a hatalmas királyné hamvaival vegyül el az anyaföld kebelében. Emesz a büszke sudár bikk-, amaz a parlagi rózsza gyökereit táplálja és a parlagi rózsza bokra nem oly kedves leánya-e a természetnek, mint a büszke sudár bikk?

— a — r —

Képek Khinából.

A „mennyei birodalom“ nem az a titkoszerű ország többé, mely felé, mint elzárt paradíszom felé, ez előtt csak néhány évtizeddel is sovárgva tekintett a nyugotaki szem. Strabónak sűrű homályba burkolt „Serica“-ja és a középkori utazók „Cathay“-a, Kublai khán óriási birodalma, hatalmas városaival, roppant számú lakóival, évezredek óta egy helyben maradó, de azért a maga nemében bámulatos és nagyszerű műveltségével ma már ki van tárva előttünk. A büvör, melylyel a korábbi császároknak minden közeledést szigorúan eltiltó parancsszava Khina határait körülövezte, rég meg van törve s a tudomány-szomjas és kalandkedvelő nyugotiak a „világ közepének virágos birodalmát“ — mint a khinaiak saját országukat nevezik — keresztülkaszolják bejáratják. Hogy Khina rendkívül érdekes ország, az kétségtelen. Mi „Khina“ elnevezés alatt rendszeren az egész khinai birodalmat értjük, mely oly területeket is magában foglal, melyeknek természete és lakossága óriási ellentétben áll a tulajdonképe Khina természeti alakzatával és bensülött lakosságával. Ily szélesebb értelemben véve Khina körülbelül akkora mint Európa és a mi lakosságának számát illeti, bár ezt egész bizonyossággal nem lehet megállapítani, földrésznél aligha mutatkozhat kevesebbnek. A régi tulzott adatok erre vonatkozólag rég kimentek már a divatból; ma senki sem állítja és hiszi többé, hogy Khinának 500 millió lakója van; legfeljebb 400 millióról beszélnek mostanában, s még ennyit sem hisznek el sokan. De bármennyiben állapítják meg Khina Jakóinak helyes számát, tény, hogy e szám rendkívül sokféle különböző elemeket foglal magában, melyek idők folytával khinai hatalom alá kerültek, s khinai műveltséget, szokásokat és erkölcsöket fogadtak el. Azonban 1640 óta Khina fölött még sem khinai, hanem tartár dynastia uralkodik, mely Mandzsuriából származott.

A tulajdonképe Khina az egész birodalom valamivel több mint egy harmadrészét és lakossága is az említett roppant számának egy töredékét, de számra nézve is a legtekintélyesebb töredékét képezi. Khina kétségtelenül a föld legnépesebb országa, sőt bátran elmondhatjuk, hogy túlnépesebben szenved. Földrajzi fekvésénél fogva a tulajdonképe Khina az egész birodalomnak az a része, mely a Csöndes-oczeán mellett, Korea és Annam közt terül el. Északra töle Mandzsuria s tovább nyugotra Mongolország fekszik, melyek szintén a nagy khinai birodalomhoz tartoznak; nyugoton Magas-Ázsia óriási hegységi tornyosulnak föl, s keleti Turkesztán és Tibet magas fensíkok képezik a birodalom határát, míg délen a hatalmas Himalaya-hegylánc választja el Indiától. A hatalom és törvény tekintélye ama távol eső tartományokban természetesen igen laza, sőt sok helyen csak névleges; valamire való közigazgatást eszűpán a tulajdonképe Khinában találunk.

E sajátos birodalom lakóinak műveltségéről, vallásairól, népeletről, iparáról s egyéb nevezetességeiről szándékozunk ez alkalommal megkezdett cikksorozatunkban egyet s mást elmondani, az érdekesebb mozzanatok képen is bemutatva, s legelőször is Pekingbe, az ország fővárosába vezetjük olvasóinkat.

1. Egy színi előadás Pekingben.

A mennyire buzgó művelik a khinaiak a komoly tudományokat és tudományos irodalmat és a mily gondosan tanítják iskoláikban a nemzetgazdaságot, bölcsészeti, történelmet s mindazon erkölcsi s politikai ismereteket, melyek a józan ésszel és tapasztaláson alapulnak, éppen annyira elhanyagolják a szépművészeteket és szépirodalmat; tisztán irodalmi, tulajdonképe szépirodalmi munka igen ritka nálók. Nem szabad ebből azt következtetnünk, hogy azért Khinában éppen úgy, mint akármelyik más művelt államban, költők ne lennének; van ott is elég versíró, regényíró és drámaíró, de kevésre becsült és gyengén fizetett műveik csak rövid életűek. Valaki készíti egy ódát, holmi alkalmi költeményt; nagy közönség előtt elszavalják, s a hallgatók meg is tapsolják azt; de másnap már senki sem tud róla semmit.

A színiirodalom és színművészet szintén mostoha gyermekei a művelt khinai közönségnek; nem azért, mintha e nemzetben hiányoznék az érzék a színi előadások s általában véve a plasztikai művészetek iránt, hanem azért, mert mindenki szegénylél valami nagy fontosságot tulajdonítani az efféle haszontalan időtöltésnek. Az előadott darabokat rendszeren a színtársulatok igazgatói gyártják, vagy legalább is kényök-kedvők szerint alakítják át azokat részint társulatuk, részint ruhataruk követelményeinek képest. Pekingben állandó s hatóságilag engedélyezett színházak nincsenek; a kormány egyszerűen csak megtűri, hogy ünnepek alkalmával ideiglenes színházakat építsenek a város köztetein, de amál számosságban Pekingben a thea-házak, melyek az európai városok „Café chantant“-aihoz hasonlítanak s minden gazdag és előkelő urnak az a szokása, hogy ünnepeles alkalmakra megfogadjon egy-egy vándor színésztrouppot s megjásztatja őket palotájának tisztán e célra berendezett helyiségekben. Így tehát a színeskedő mégis nagy nép-szerűségnek örvendenek Khinában.

Rajzunk is egy ilyen magánjellegű színi előadást mutat, melyet — mint Trèves francia utazó írja — Csung-Luen államtitkár rendeztetett az új év megünneplésére s látogatói tiszteletére a pekingi Tatar-városban levő palotája kertjében. A színház nagy hosszukás négyzet alakú épület volt, melynek fedelét a nagy oldalon négy, azurkékre, aranyárgára és biborvörösre festett oszlop tartotta és a melynek homlokzata faragványokkal s egyéb díszítványokkal volt borítva. Az inkább széles, mint mely színpadot, két méternyi magas, finoman deszkázott emelvény képezte. A háttérben levő színpalotát s öltöző szobáktól nagy spanyol fal választotta el. A kör-alaku nézőtér a szabad ég alatt volt, s a nézőknek nem volt más védfedélők, mint a fák sűrű lombjai.

Az államtitkár családja és vendégei számára külön ülőhelyek voltak készítve a színpaddal szemben; kétfelől pedig bambuszpadból épített rácsozott páholyok emelkedtek a család és vendégek nejei és leányai számára; ezeknek arca selyem fátvállal volt elfedve. Az uri nézők háta mögött nagy néptömeg foglalt helyet, kik az

államtitkár nagylelkűségéből ingyen gyönyörködtek az előadásokban; ilyenkor a fényes uri lak kertje nyitva állt az utcai közönség számára. Pekingben éppen úgy, mint a nyugot városaiiban, órákig állanak az emberek egy helyben, csak hogy valami nem mindennapi látványosságban gyönyörködhesenek.

A színpad egyik oldalán felállított zenekar, mely két fuvalásból, egy dobosból és egy hárfásból állott, megkezdte a nyitányt s mikor elhallgatott, megjelentek a színészek, mindnyájan városi öltözetben s mélyen meghajtván magukat a nagyérdemű közönség előtt, megkezdődött a darab, a „Tenger és a Föld házassága.“ Az előadás naplementekor véget ért; a jókora nagy közönségben, hallgatagon s bámulatos illetékesekkel vonult ki a kertből. „Az éjszakát az isten alvásra rendelte“ mondá Konfuczius, a khinai nagy törvényhozó, s nyilvános színi előadásnak soha sem szabad tovább tartani naplementéig.

Az orosz manó.

Társadalmi kép az orosz fővárosból.

Pétervár egyik utczáján kocsiaköz egy egyszerű esinos magán haladott el mellettem, kísérve a szokásos porfellegűt; a jármű a legesinosabbak közé tartozott, én legalább ennél különbet e városban eddig nem láttam. Egy pompás sárga paripa volt elebe fogva, mely testvérek között megérhetett nyolczszáz vagy ezer rubelt. Az izvozcsik festeni való szép szál legény volt nagy szakállal, hófehér fogakkal; kaftánja testhez állott, öve tündöklött, fehér nyakendője ékes esokorral, minden ronesolódás és szenyfolt nélkül; a gyeplőt amugy könnyedén uja hegyével kezelve, mintha csak hárfázott, nem pedig tüzes lovat hajtott volna. E nagyherceginék látszó droska-kocsi megett egy középső ember ült, még középsőbb, lötyvedt, orosz halvány és beteges színű arczsal. Színté noszul esett látni azokat a fityegő pófákat kocsonyaszerűleg reszketni formaruhája szoros gallérja felett. Ezenkívül arany foglalványu szeméjvege viselt; továbbá fénylő fekete haja oly apróra volt nyírva, hogy inkább valamely feygenyhez, mint muszka katonatiszthez hasonlított; meg aztán hirehamva sem látszott a bajuszának, mely utóbbi körülmény kapcsolatban azon egyenoldalu háromszög-forma lehajló picziny gallérral, mely lecsüngő pófái alól kétfelől kilátzott, meglehetősen zavarba hozott ez egyen kiléte felől, a kiben a katonai és polgári elem jelvényei imig valának vegyülve. Mert öltözéke többi része teljesen katonás volt; nyakig begombolt kabátal, kétféjű sasos sisakkal és fényfázós bőru eszímával. Vajjon nem ez a czar maga? Kérdém magamtól. Hallottam volt, hogy ez a kényur mily keresett egyszerű modorban fitogtatja magát főváros utczáin; de a „Journal de St. Petersburg“ azon reggeli számából tudtam, hogy a „Goszszudur“ nejjével és családjával a tengeri fürdő ártatlan örömeit élvezi Revelben. Ugyan ki lehet hát ez — tán csak nem a pétervári kormányzó? Gróf Nesselrode?

Ez alkalommal egy orosz volt velem, s én bátorságot vettem magamnak, hogy megkérdjem tőle, ki lehet az a szürke kabátos bajuszatlan tünemény, abban a csinos droskában. Meg kell mondanom, hogy ekkor még nagyon járultam voltam Oroszországban — egy hónappal később már bőlebb lettem volna az egyenruhában, mert szükségesképp folytonos érintkezésben levén az egy vagy másnemű egyenruhát viselő egyéniségekkel, az embernek okvetetlen bele kell tanulnia a gombokba, hajtokákba, kabátokba, kardmunkolatba s a Nevszkoin messziről megismeri a testőrt vagy a sorhadi katonát.

Az az orosz, a kibe az a fentebbi kérdést intéztem, előbb a szokott vállvonítással, aztán a szokott mosolylyal, végre az orosznál kikerülhetlen viszont-kérdéssel felelt:

„Igazán nem tudja ön?“
„Teljességgel nem. Valamelyik tábornagy? Herzeg Goreszkoff? Todtben tábornok?“
„Édes lelkem, ez egy rendőrségi őrnagy?“
„Nagyon szép fizetésének, vagy nagyon szép magánvagyonának kell lenni,“ jegyzém meg, „miután oly díszes fogattal jár, a minőt éppen az imént látánk.“

„Ennek az ebszültének,“ felelt az én muszkám amugy odavetve, „széles e világon egy fillér magánvagyonra sines; fizetése pedig minden járulékaival együtt legfőlebb kétszázötven rubelre (négy száz forintra) mehet.“

„De hát honnan a magán-droska a sárga paripa, az ezüsttel kivert szán, és az egész kiállítás pompája?“ kérdé m.

„Il prend“ („Szerzi“) felelt az orosz nagyon hidegen: ez alatt elérkezett a nagy Morkaia szegletéig, oroszom méltoztatott kiszállni, rám hagyván az izvozcsik kiűzetését, eltávozott s nem is láttam ebédig.

Ennyit bevezetésül az orosz rendőrségről mondandóimra.

Az orosz manó, mint minden önkény-uralom alatti ország rendőrsége, két nagy osztályból áll: az egyik a nyilvános vagy bíraskodó, a másik titkos vagy politikai rendőrség. Szándokom levén e kiválólag gyalázatos intézmény mind két ágáról elmondani, a mit tudok, előbb a nyilvános rendőrséget tárgyalom és olvasóimat a legközelebbi rendőri állomáshoz vezetem.

A pétervári városi rendőrség fejté a rendőrség nagymesterének nevezik. E nagymester alatt a főváros kerületekre és megyékre van osztva, mindegyiknek megvan saját központi állomása, laktanyája, börtöne, kórháza, kintzó-padja, tűzoltó-szertára és őrtornya.

Látogassunk meg egy ilyen állomást. Egy roppant négyszög köépület áll előttünk. Az igazság és meszelt koporsójának ajtaja felett, mint Oroszországban minden középületen, szokásos hosszú orosz felirat értesít az égről, a czárról és egy vagy más császári dolgról; mert Oroszországban minden császári. A négyszög egyik szegletén emelkedik a némelykor száz láb magas őrtorony, melynek alján a négyszöggel egy vonalban nyulik egy hosszú kőfal, közepén világos zöldre festett ajtóval; mikor ez az ajtó nyitva van, betekinthezünk rajta, s láthatjuk a tűzoltó osztály udvarát, felszerek alá sorban rakott vizipuskákkal és vízfordó szekerekkel. A vizipuskák meglehetősen otromba gépek, a vízfordó szekerek pedig kerekre alkalmazott hordók, minő volt hajdanában a párisi vízfordóké. Nehogy azt képzeljék olvasóim, mintha tárgyamtól eltérnék, mikor a pétervári rendőrségről akarva beszélni, a pétervári tűzoltókról szólok. Ez nem volna igazságos föltevés, mert a vizipuskák és a körülöttök szolgálatot tevő legénység merőben és közvetlenül a rendőrség alatt állnak. Az orosz tűzoltók egy látszik, nem sokat adnak reá, hogy vizipuskáik, vízvezető csöveik, vedreik tiszták, esinosak s ők magok is nyalkák legyenek, mint a párisi „sapeur-pompier“-ek; nem, ezek mogorra, nehézes, kedvetlen legények — beléjük esett a rendőrség rendes nyavalyája, — vizipuskáikat olybá nézik, mintha foglyaik volnának s megszökésüktől tartanának. Azt képzelné az ember, hogy Oroszországban, hol a lovak erősek, kitartók és gyorsak, a vizipuskák fogatjai széles e világon a legderekabbak. Nem úgy van. A hatóság a helyett, hogy a tűzoltószerek elebe azokat a hara; ő, rugdosó droska-lovakat fogná, melyek az ember lelkét is majd kirázzák a kövezeten, s ott állanak meg, a hol nem kellene, — nagy, nehéz, sokat mutató lovakat alkalmaz, melyek legalkalmasabbak volnának halottas koci elebe. Az oroszok — mint mindennel — nagyban kérkednek e lovak szörnyűséges haladási képessé-

gével; de én több ízben láttam, mikor kiállottak „Ogón!“ (tűz) s valahol gyulák volt. A Nevszkoi síma faburkolóján, hol paták és a kerekék kedvező körülmények közt leledzenek, meglehetősen haladnak; de egyébutt, igénytelen véleményem szerint, rest dögök biz' azok. Van elég zörgés, a lovak patkója elég szikrárt hány a kövezeten, a kigyózó ostorok eleget esattintanak, a lovas rendőrök ordítanak eleget a muzsikoknak (parasztoknak), izvozcsikoknak, hogy térjenek ki az utból, le is verik azokat a szerencsétleneket, a kik e parancsnak engedelmeskedni késlekednek; de e nagy hű-hó mellett valódi gyorsaság, az a vilálm-sebes haladás, teljességgel nincsen. Az orosz tűzoltók bátrak; azaz ott állnak a fedelen kezökben a vízvezető csövel nyugodtan, míg az egész be nem omlik a lángok közé, ha nem rendelik, hogy leszálljanak; azaz a parancsszóra komolyan felsétálnak az ég lépcsőzetén, bemennek a tűzkatlaná változott nappaliba, a nagysás aszszony madár-kalitikája vagy legyezője után. Fel-tűnőleg nagyok abban, hogy megállanak és elégenek, csak azért mert őket arra az állomásra rendelték s onnan elrendelni elefedték; alig van tüzessét Pétervárott, hogy egy vagy több élet ne ezssek áldoztatva a tűzoltók e bamba és renyhe bátorságának.

(Folyt. követt.)

Mily régi már a fényűzés?

Egy új tudomány keletkezett e század elején, tények, adatok, okmányok ismeretén alapuló tudomány, melyeknek legnagyobb és legfontosabb részéről apáinknak homályos sejtelmé is alig volt. És a mi a legérdekesebb: e legújabb tudomány a legeslegregibb időkbel merített tárgyát, abból az időből, melynél hozzánk évezredekkel közelebb eső idők is a mythos homályába vannak burkolva. S minél inkább oszlott a köd e homályos kor fölött a tudományos kutatás világánál: annál csodásabb, megbüvölőbb s eddigi ismeretlensége miatt meglepőbb világ tárult elénk. Megtudtuk azt, hogy a mit ezredék óta a civilizáció bőlejeének tartottunk, honnan az egész földrésznünk elrádott, Hellasz, az ő bámulatos szellemvilágával, csak gyermeke, tanítványa egy sokkal régibb civilizációknak s igen sok tekintetben messze maradt szülőjétől, mesterétől.

Ez új tudomány, mely egészen felforgatni van hivata a világtörténelem eddigi megítélése körül elfoglalt eddigi álláspontunkat, s mely bele vonja a történelem körébe, a mit eddig a történet előtti korszakba voltunk hajlandók sorozni: az aegyptológia. Az áldott Nilus, az évezredek romboló erejével daczoló hatalmas kőokmányok országa az, melyből a hajdanok ködét eloszlató világosság áradni kezd, s mely már kétezer év előtt bámulatra tudott ragadni egy Pythagoraszt, Platot, Herodotot. Az a példátlan buzgalom, melylyel e mesés nép hűséges írott okmányokban igyekezett megőrizni az utókor számára egész történetét, tetteit, szokásait és gondolatait, néhány évtized előtt még hihetetlennek látszott az új kor gyermeke előtt.

Csak a mióta Champollion az első hieroglyphke megfejtése által föl kezdé lebenteni ama fátyolt, csak azóta kezdjük közelebről ismerni a mesék e öskorát, s érdeklődni iránta annyira, hogy Francia-, Angol-, Német-, Olasz- és Svédország immár egész külön irodalommal bír, s kitűnő tudósok egész seregét fáradoztatja abban, hogy fölássák az öországot az idők folytán föléje halmozott ezer meg ezer éves romok alól.

És sikerül. Egyiptom története már eddig is sok tekintetben tisztábban áll a tudományos világ előtt, mint egyénelmé még ma is élő európai országé, s bámulva állunk meg a földérintett kor és az ujra fölépített ó-világ csodái előtt, melyek a mivelődés oly magas fokáról tanuszkodnak, hogy még ma is, e században, melyet a mivelődés századaának szeretünk nevezni, be kell vallanunk, hogy az az öskori civilizáció már évezredek előtt sokat ismert abból, a mit mi a különféle tudományok legújabb vívmányainak, eredeti fölfedezéseinek és találmányoknak szerettünk tartani.

A hogy az egyiptomiak építettek, föld által és föld felett, — a hogy csatornázták, mestersé-

ges tavakat készítettek, — a hogy a csillagos eget ismerték s az időt az égi testek kiszámított járása szerint beosztották, — a hogy állami szerkezetüket berendezték, vallásukat a természet erőinek bámulatos ismerete s annak kedélyvilágukra gyakorolt behatása alapján megalkották, — a hogy festettek, hogy színek élénkségének ne árthasson az idő, — a hogy gyógyították s holt tetemeiket az enyészettől megmentették; a hogy irtak el nem porhadó maradóknál köbe s könnyű szállítható papirusra, — a hogy harcoltak, ipart ütöttek és földet mivelték; az mind föltárul előttünk lassan-lassan, s már az eddigi eredmények is csodálatra ragadnak irántok minden igazi régiségbuvárt, történészt, philosphot, theológust, építész, festőt, szobrászt, orvosot, természetüddőt, gazdát, műiparost és kalendáriumesimáló asztronomust.

De ezekről most nincs helyén itt beszélni. A Kisfaludy-társaság kiadásában nem sokára egy regény fog megjelenni, mely mindezekről vonzó, érdekes, elbeszélő alakban a költészet által besugárzott tudomány világánál fog nagyobb betekintést nyújtani, mert Ebers, az „Uarda“ szerzője maga is a legkitűnőbb aegyptológok egyike, s ő fedezte föl és fejté meg a nevére keresztelt papiruszt, mely Menezs király koráról emlékszik, a ki mint tudós számítás szerint, 4455 évvel élt Krisztus előtt, tehát mintegy félezer esztendővel — Ádám apánk előtt. Kétséget se szenved, hogy Ebers külföldön rendkívüli felhajtást okozott s már eddig is sok idegen nyelvre lefordított regénye magyarul is kedves olvasmány lesz — a nők előtt is.

Mi ez alkalommal egy oly tárgyról akarunk csak megemlékezni, mely érdekelheti ugyan a férfiakat is, de inkább a nők általi figyelembe vételre számít. Dr. Lauth, szintén kitűnő tudós és buvár az aegyptológia terén, ki a piramisokról, a sphynxról, Ramses templomáról, a labirintusról stb. mely tudományssal iról tanulmányokat, egy szeszélyes pillanatában — hisz a tudósnak is lehetnek, sőt vannak is szeszélyes pillanatai, — fölveté magának a kérdést: „Mily idős a luxus?“ s erről iró tanulmányában igazán meglepő eredményekre jutott, melyek nyomán mi is megkísérülünk közönségünkkel megismertetni néhány óvilági luxus-artikuluszt.

Egyiptom legregibb pharaója, kiről írott okmány beszél, a már említett Menezs volt. Uralkodásának ideje semmiesetre se tehető a Krisztus előtti 4000-ik évnél közelebbi időre. Két történeti forrás bizonyítja szerinte, hogy a Kr. e. 4157-ik évben Thoth (első hónap) 23-ik napján kezdé meg uralkodását.

Hát már ekkor is lett volna luxus Egyiptomban, mikor a világ többi részében bronz-, sőt sok helyütt kőkorszakot számítottak s az ember együtt élt a fehér rókával és barlangi medvével? Pedig így van.

Plutarch beszéli „Izis és Oziris“ című iratában, hogy Bocheris hadja, Tachnaktis az arabok ellen viselt egyik hadjáratában, midőn a hadi podgyász elmaradt, nagy mohósággal látott neki a meglevő ételnek s jól lakván, elterült a szalmán és jó izút aludt. Ez egyszerű életmód aztán úgy megettesszett neki, hogy Meinit, a ki első szoktatta volt rá az egyiptomiakat a tobzóadásra, fényűzésre és kényelemre, a papok beleegyezésével ott nyomban megalkotta.

Ez adat autentikus. Az aethiop Pianchi írja, hogy Tafnecht — Tachnaktis e névnek csak görög átírása — a legtöbbit birt ellenállani, míg végre elvonatván tőle minden élelem, megadta magát. „Nem hoztak hárfát ölembre, nem sört asztalomra“ — így írja le ő maga szorongatott állapotát.

Meinis azonban senki más, mint Menezs, vagy Lena. Ez volt a luxus meghonosítója Egyiptomban. Egy pápi irással — hieroglyphekkel — írott okmány, mely maga is 3500 éves, erről bizonyosgot tesz. Ez okmány nem más, mint a már szinté érintett Ebers-féle papirus.

Ou est la femme? Hol az asszony? kérheti az ember, mihielyt luxusról van szó. S csakugyan e papirus 66-ik lapján ezt olvashatni: „Más utasítással, a haj növesztet elősegítővel, Ses asszony szolgált, ő felségének, Alsó- és Felső-Egyiptom királyának, Tutának anyja.“

Tuta király neve ezen kívül még kétszer fordul elő a pharaók sorában, a IV. és VI. dynastiában, s kéte; hogy ez-e az egyiptomi történész, Manetho által említett első dynastiabeli Athothis, kinek a memphiszi királyi palota fölépíté-

sét s a boncztanról írott könyveket tulajdonítják? (Manetho az egyiptomi dynasztiáknak és azok tagjainak egy lajstromát hagyta hátra, mely a legnevezetesebb okmányok egyike, s az egyiptológoknak vezérfontoltságú szolgálat az uralkodók időszaki rende megállapításánál.) De valószínű, hogy az, mert a turini sajtó névzetes papirusz is mindjárt Menezs után említi Atuta-t, a kiről Manetho írja, hogy „orvos volt,“ a mi még valószínűbb teszi, hogy ez orvoskirálynak lehetett olyan anyja, a ki hajnövesztő szere tudott receptet. Aztán ezalatt az Athotisz, Atuta, vagy Tuta király alatt mondatott ki, hogy „királyi tisztességben nők is részesülhetnek“, már pedig Ses királyné neve sehol nem fordul elő a királynék neve körül később használatos gyűrűkarikába foglalva. Azért legvalószínűbb, hogy itt az I. dynasztiabeli Tutáról van szó, Ses pedig Menezs király neje.

Hogy a Ses anyakirályné hajnövesztő szere a luxustárgyak közé tartozik, nem igen fogja tagadhatni valaki. De úgy látszik, hogy a recept nem mindig bizonyult fogatosnak, mert az egyiptomiak közül sokan, — már t. i. azok, kik iránt a természet haj dolgában mostoha volt, s a kiken Ses asszony szere sem segített — már ez időben is tudtak segíteni másként. Hogyan? Hát — vendég-hajjal, parókával. Hölgyeink chignonjai tehát már Egyiptomban kereshetik ősnagymamájukat, s Menezs király koráig vihetik föl családjukat, a mi mindenesetre igen tiszteletré méltó régiség, s nem hiszünk, hogy valamely más nemesi levél versenyezhetnék vele. — A haj színe rendszerint fekete, s a mumiai fején talált haj vörhenyeges színe csak a nagy idő által okozott fakultság.

Ebers az általa fölfedezett papiruszhoz csatolt előszavában a Ses-nevet „fejér“-nek fordítja.

Es itt eljutottunk az — arcz-festéshez, a mi bizonyosan szinte bele illik a luxus-kategorijába. „Midőn — ugymond Lauth — az egyiptomiak legrégebb építményeit, a piramisokat vizsgáltam, rend szerint úgy találtam, hogy azokban a királynék halottas kamrája fejér stucco-val volt bevonva belülről, míg a királyoké a rózsagránit, a syenit színét mutatta. Ez teljes összhangzásban áll azokkal a képekkel és ülszoborokkal, melyek a királyi párokat tüntetik föl. A nő arca feltűnő sárgásfehér színe által különbözik a férfiéétől.

Azt kell tehát fölténnünk, hogy az egyiptomi asszonyok és leányok egészen más emberfajhoz tartoztak, mint a férfiak, — vagy azt, hogy festették arczukat. Ez utóbbi mégis csak inkább valószínű. És pedig a fehér vagy legalább világos arczfestéket használták. A müncheni gyűjteményben nem egy oly alabástrom-edény, szelence, tégely látható, melyek fenekén ott vannak a kosmetikus szerek maradványai. Ez edénykéik egy Nab-emtechu nevű egyiptomi hercegnő tulajdonai voltak valaha s hasonlókkal bir ugyan csak ő töle a Louvre is és a leydeni muzeum, úgy hogy e hercegnő trumeauja szép számu ily toilette-szerekkel díszedhetett.

Az által, hogy az egyiptomi nők a természetlő téglavörös arczukra fölkenték a fehér festéket, támad az a szép olajsjin, melyet az olasz és spanyol nőknél csodálunk, s mely tetszetős kiegészítését képezi fekete hajjuknak.

Azonban vannak rá esetek, hogy a nő helyett a férfi van kifestve. A müncheni glyptothekában van egy egyiptomi ülő pár. Itt a férfi balról ül, a nő jobbról, tehát megfordítva, mint rendszeren s a férfi arczának van fehér színe, míg a nőé rozsdavörös. Ez bizonyosan — liaison volt s a nő alkalmasint magasabb rangja miatt ül a főhelyen s viseli arczán azt a vörös színt, mely a jobbfelet ülőket megilleti. Tehát az arczfestés, úgy látszik, nem csupán szépítőszert lehetett, de tán valami rangjelét is jelenthetett.

Most azonban egy különös jelenséghez jutunk. Hatasu királynő életnagyságon felüli ülőszobra ott van a berlini muzeumban. Ez a Hatasu regensző is volt, s nem egy olyan szobra és képe van, a melyen — szakáll látható. Ez bizonyára uralkodói méltóságának volt jele. Az egyiptomi nők tehát bizonyos körülmények közt szakállt is viseltek. E különös tünemény azon-

hogy nem is alkalmaztatott; a vegyi processus is elenyészethette vagy elhomályosíthatta. Valószínű, hogy alkalmaszakt, valamint az is, hogy a körmököt a kéz- és a lábujjakon hennahval festették.

A gyűrűkről, melyeket a kis-ujjon viseltek, fülönfüggőkről s az öltözet többi kiegészítő részéről, valamint az öltözetről magáról beszélni nagyon hosszadalmas lenne. Adalekul azonban felhozunk itt még egyet, a mi a Menezs korabeli fényezés kiegészítését képezi. És ez a zene és a játék.

Menezs vagy Mena nevet, valamint az általa alapított „Men-szefer“ (később Memfis — Memphis) első szótágját ábrázoló négydíszet képpel jelezték. Ha e betű nagyobb méretben használtatott, mint jelképe hieroglyph, — ostáblának tünt fel, bizony alakokkal. Ime a sakk-játék előképe. Hogy mennyire kedvelték az egyiptomiak e játékot, kitűnik az ugynevezett „halottak könyvéből“, melyben ugy említetik, mint a mely a világon is a legkellemesebb szórakozások egyikét fogja nyújtani. A pompaszerető III. Ramzesz (Rhampszint) feltüntető képeken, a hol háremhölgyeivel mulat, ott az ostábla is. Már Herodot is írja, hogy az említett király kockát játszott Demeterrel (Isissel) s megnyerte az istent. Egy szatirikus papirusz ki is gunyolja az ostáblát, a király személyében az orosz-lánt, a királynő személyében szamar kanczát játszatván. Ez utóbbi azt akarja jelenteni, hogy a király női idegenek, a mint III. Ramzes nejei csak ugyan a legyőzött Tekkurik (teukrok) és Pulaszták (pelazgok) leányai voltak, a mint az a képen látható görög szabású arczokból is kitűnik, — az egyiptomiaknál pedig a szamar volt az idegenek symboluma.

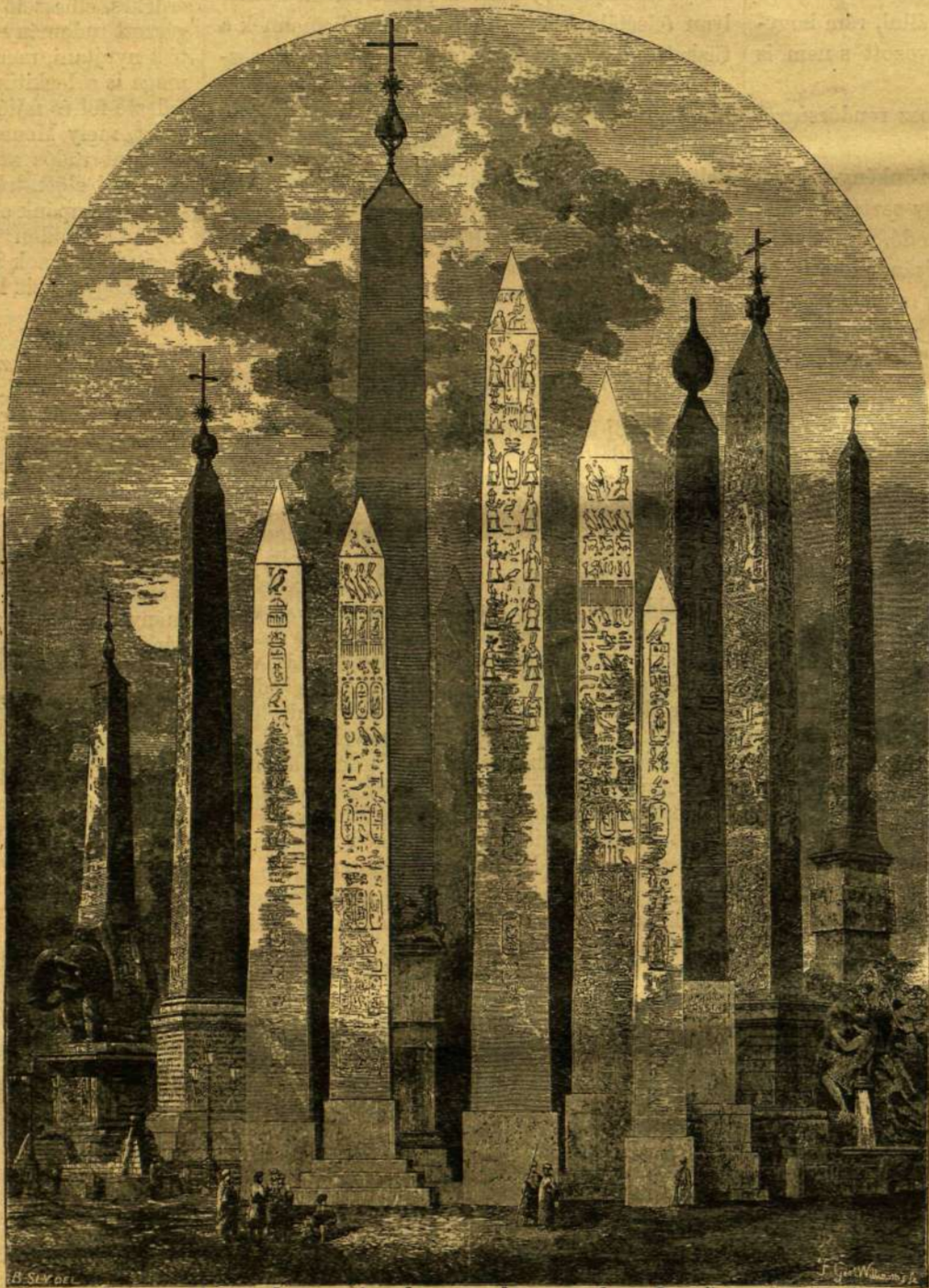
A régi papirusok említenek még több játékot is: A „palacsok“ a „tolvajok és rablók“ játékát és „az 52-es játékot“, mely utóbbiról azt gyanítják, hogy az volt a — kártyajáték kezdete, a mint hogy a whist-játékban csakugyan 52 kártya van.

Az ostáblától (Men) a huros hangszerekig a nefer szó vezet el, „Men-nefer“, mint láttuk a Menezs által alapított Memphisnek, vagy inkább a Menezs ama kisebb gulájának, mely körül később a város épült, és neve. Ez egész szót mindig egy huros hangszer képével találjuk leírva, a mandolin és guitar prototípusával, melyet nefer-nek mondtak ki. Ezzel összekötötték a „szép, jó, kellemes“ fogalmát, s innen magyarázható meg, miért fordította Plutarch Men-nefer nevet, „a jószág kikötője“ névvél.

De az egyiptomiak nem csak e hangszert ismerték egyedül már Menezs idejében is. Be lehet bizonyítani, hogy a fuvó és ütő-hangszerek is használatban voltak már akkor.

A mi az ó-egyiptomi luxusról röviden elmondottat illeti, az a komoly háttérű, szigoruan tudományos buvárlatnak játszi külképe csak, de talán ez is elég, hogy az e czikk címét képező sorban fölcseréljük a kérdőjelet a felkiáltóval s azt mondjuk: „Mily régi már a fényezés!“ Nehány száz esztendővel régebb, mint a világ, miután már, mint láttuk, több mint haterz esztendő, holott a világ, az ó-testamentum tanúsága szerint csak 5637 év előtt teremtett.

Törs Kálmán.

A VILÁG LEGNEVEZETESB OBELISZKJEI.

ban csak első pillanatra különös, mert tudjuk, hogy Egyiptomban a férfiak is borotválkoztak, s szakállt úgy szoktak volt felkötni az állukra.

Az egyiptomi nők nem csak az arczuk bőrért festik ki, hanem, — a mint az több keleti népnél a mai napig is szokásban van, — szemöldökeiket és szempilláikat is sötétebb árnyalattal látták el, hogy így szemüket nagyobbaknak és ragyogóbbaknak tüntessék föl. Az antimonnak e czélra használt egyes nevei még a rómaiaknál is megtarták egyiptomi neveiket, mint a „stimmus“-ok és „smithus“-ok. A fekete köből faragott híralyszobrokon a szempilla zöldszer van festve, de csak a legrégebbeknél s a régiség-buvarok e zöldsze színű szoktak megtudni, hogy valamely szobor a legrégebb időkbel származik-e, és hogy király vagy királyi vér sarjadéka képét mutatja-e, mert csak a legrégebb, korban és a legmagasab ranguaknál volt divatos. A mumiakon e szín föl nem fedezhető ugyan, de abból nem következik,

A világ legnevezetesebb obeliszkjei.

Az Egyiptom által Angolországban följárótt s általában „Kleopatra tüje“ név alatt ismert alexandriai obeliszknek hazaszállítására tett, ámbár még eddig csak részben sikerült kísérlet a világ figyelmét ismét az obeliszkekre, az ő hajdankor e nagyszerű, egyetlen ködarabból kifaragott emlékeire irányozta. Így történt ez a 30-ás évek elején is, a mikor, t. i. 1833-ban a francziák egy hasonló kömleket szállítottak át Luxorból fővárosukba. Ily ropant költséggel és fáradságokkal járó átszállításokra nem csupán a mi korunk vállalkozott, mert a római császárok alatt számos ily obeliszket hurcoltak el a Nilus partján emelkedő dísztemplomok kapui elől, melyeket aztán méltó díszül a hatalmas birodalom fővárosának legszebb középületei előtt állítottak föl. Rómában leg több (12) obelisz van. Kettő van Konstantinápolyban s egy Arles-ban, déli Franciaországban.

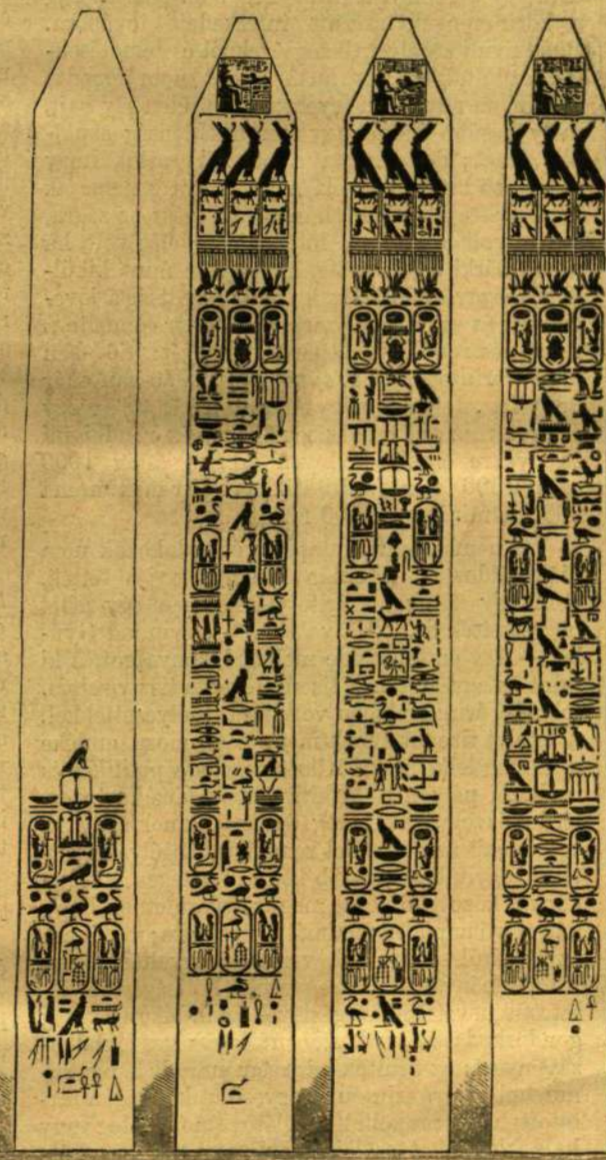
Ebers György, a régi Egyiptom alapos ismerője, az obeliszkekről értekezve kijelenti, hogy ő határozott ellensége az obeliszkek s általában az őskori emlékek illetően elhuzozolásának. Hivatkozik Schopenhauerre, kinek tökéletes igaza van, midőn ezeket mondja: „Az obeliszkek rendeltetése nem lehetett csupán időleges és mulkies. Valódi czéljuk nyilván az vala, hogy a legkésőbbi nemzedékekhez mintegy beszéljenek, azokkal összeköttetésbe lépjenek, s így az emberiségben az egység s egység tartozásosság öntudatát helyreállítsák stb. Ezért az obeliszkek széken és kárhozatos azokat megrogálni, vagy megsemmisíteni.“ Már pedig akár milyen jóakarattal sugallja is azoknak elszállítását eredeti hazájokból és helyökről, hogy nekik font északon méltó helyen új hazát adhasunk, épen oly nagyok a veszélyek is, melyeknek azok az elszállítás által ki vannak téve. A harmadik piramis-építőknek tiszteletrémetlő sarkophagja már is a tenger fenekén pihen a spanyol parton Cartagena kikötőjében, hol Angolországba vivő útjában süllyedt el; az Elbe torkolata előtt pedig tömerdek értékes régiség rejlik a hullámok alatt, melyeket Minutoli tábornok akart Egyiptomból Németországba küldeni; elsüllyed ek a hajóval együtt, mely azokat elszállította. De a Nilus völgyének száraz levegőjében csaknem elpusztíthatatlan emlékeket ezután is komoly veszély fenyegeti északon, ha netalán a tengeri utat szerencsésen kiállották. A francziáknak sikerült obeliszkjöket Luxorból ép állapotban vinni Párisba és állítani fel a Concorde-téren; de a tisztességi granitok a közép-európai zordonnab időjárás következtében már is jelentékeny repedések és hasadások mutatkoznak. Mennyivel nagyobb veszély fenyegeti a Kleopatra tüjét a Themze vízenyös levegőjü partján uralkodó nedves időjárástól és a tengeren át oda áramló vad szelektől! Azok a nevezetes hieroglyphikus feliratok alig fognak ott annyit évezetet megélni, a mennyi századot a Nilus partján sértetlenül kiállottak.

Az obeliszkek Egyiptom legrégebb korából, a piramis-építő pharaók idejéből származnak, de a legrégebbiket nem a templomok elé állították föl apró talpazatokra párosával, miként ez később majd mindenütt s majd mindig történt, hanem csak egyenként, külön-külön, még pedig nagyobb talapépítményekre s tampa piramis alakban. De már a régi Egyiptom utolsó századában) ugyanazt az alakot öltötték föl, melyben korunkig fenmaradtak. Az összes most meglevő obeliszkek közt a régi Heliopolis romjai közt emelkedő a legrégebb. E híres város, melyet a régi egyiptomiak napistenök lakásának vagy székhelyének neveztek és a melyről egyik — jelenleg Rómában emelkedő obeliszken az van írva, hogy tömve volt obeliszkekkel, ma már teljesen eltűnt a föld színéről, de ott, a hol egykor a naptemplom kapui állottak, egy pompás obelisz (képessorontunkon a D betűvel jelzett) most is eglefe mutat. E. I. Usertes, a XII-ik uralkodó család első királya emeltette. Társa, melyről arab tudósok még azt írják, hogy épen állott, eltűnt melőle. Ugyanaz a pharao, ki e kettőt emeltette,

még egy harmadikat is állított fel, mely most Fayumban Elgig mellett szétronálva hever és hegyes helyett gömbölyű piramidiommal (loborkával) volt megkoronázva csuesa. A pharaók fénykorában, mindjárt a Hykosok elűzése után a XVIII. és XIX. uralkodó családok majd mindenik pharaója emeltett obeliszkeket, főleg Thebae-ben a főbb templomok előtt.

Az egyiptomiak ez obeliszkeket techen-nek s később men-nek neveztek, mely szavak erősen vagy szilárdan állót jelentenek, s az obeliszkosz elnevezést hihetőleg Alexandria élczelő görög lakói ragasztották e köoszlopokra; kicsinyítő szó ez és nyársacsák jelent. Herodotus is könyvének nevezi azokat. Kétségtelen, hogy valamennyi obeliszka a napistenek volt szentelve, annak teremtő és termelő képességu fényéért. Hasonló köoszlopokat kelet többi részeiben is szenteltek a napnak és világosságának, de bár a megmaradt obeliszkek száma igen tekintélyes, vannak hieroglyphikus feliratok, melyek még sokkal többről tesznek említést.

A leghíresebb obeliszkek csoportoztatá elő-

KLEOPÁTRA TÜJÉNEK FELIRATAI.

tüntető nagyobb rajzunkon a következő obeliszkek láthatók:

A. Kleopatrának Angolországba vándorló tüje, mely Alexandriában a földön feküdt. Ezt az obeliszket először eredeti helyén III. Tutmes állította föl Heliopolisban.

BB. Karnaki obeliszkek; a nagyobbik, melyet Hatasu, I. Tutmes hős leánya állítottott, ma is fennáll.

C. Luxori obeliszka, melyet II. Ramzes állítottott és a mely 1833 óta Párisban, a Concorde-téren emelkedik.

D. Usertes obeliszkje, valamennyi között a legrégebb, mely Krisztus előtt 2300 évvel állítottott föl. Most is fennáll Heliopolis régi naptemploma helyén.

Római obeliszkek. E. A római szt. Péter-téren emelkedő obeliszka Mer-en-Ptah (a kivonulás császár hozatta Rómába Heliopolisból és a vatikáni szinkor előtt állította fel.

F. Az ugynevezett elefánt-obeliszka, melyet Uah-ab-Ra, a szentírás Hophraja készítettett. Az

elefánta fölláította Bernini építész 1667-ben a Piazza della Minerván.

G. A Piazza del Popolo emelkedő obeliszka, melyet I. Seti, a nagy II. Ramzes atyja állítottott. Augustus hozatta Rómába és állította föl a Circus Maximuson. Ez obeliszka Hermapion által értelmezett hieroglyphjeiért igen fontos.

H. A Piazza di Monte Citorio emelkedő obeliszka, II. Psamtik korából. Augustus hozatta Rómába.

I. A laterani obeliszka, melyet sok ideig a legmagasabb obeliszkek tartottak. (Képünkön kissé alacsonyok van felvéve). III. Tutmes állította föl. Nagy Konstantin hozatta Heliopolisból Alexandriába, honnan fia Konstantius Rómába vitette és a Circus Maximuson állította föl.

J. Az ugynevezett phamphili obeliszka a Piazza Navonán.

Azt a két obeliszket, melyeket Octavius vagy Augustus Caesar On-ból (Heliopolis azaz Napváros) Alexandriába szállítottott, mint említettük, Kleopatra tüjének nevezik. E nagy hírű egyiptomi fejedelemlő jóval előbb halt el, mint a hogy az obeliszkek átszállítása megtörtént, de azért úgy látszik, hogy mind ezt, mind a Caesareum felépítését ő rendelte el. Maguk az obeliszkek Alexandriától körülbelül 800 angol mfdnyire On városában Krisztus születése előtt mintegy 1600 évvel emeltettek ama másik két obeliszkekkel együtt, melyek közül most az egyik Rómában, a másik meg Konstantinápolyban van. Az a pharao vagy király, a ki azokat On-ban eredetileg fölláította, III. Tutmes volt, de egyik utóda II. Ramzes, vagy mint a görögök nevezik Sesostris, ki ket századdal később uralkodott, saját nevének és dícsőségének megörökítésére az obeliszkek oldalain már akkor megvolt egyetlen függélyes hieroglyph-sor mellé kétfelől vízszintes oldalsorokat vésetett föl. Így tehát az obeliszka oldalain látható közelső függélyes hieroglyph-sorok III. Tutmesnek, az obeliszkek valódi készítettőjének, az oldalsorok pedig II. Ramzesnek dícsőségét örökítették meg az utók számára.

Az Angolországban ajándékozott hatalmas monolith (egy darab kőből faragott emlék), mely syenitből a Syene (most Assouan) környéken található igen szép rózsaszínű márványból van, kisebb a Karnac mellett emelkedő legnagyobb ily obeliszknél, sőt a Rómában és Párisban levőknél is valami kevéssel. Hosszúsága 68 láb és 5 1/2 hüvelyk, s legnagyobb szélessége az alapjánál két állatellenben lévő oldala közt 7 láb és 10 1/2 hüvelyk, a másik két oldala közt meg 7 láb 5 hüvelyk, minthogy alapja nem tökéletesen köcska-alaku. Szélessége fölfelé lassanként annyira kevesbeddik, hogy csúcsánál csak 7—8 lábnyi s keskeny gúlába fut össze, mely valószínűleg bronzal vagy arannyal volt bevonva. Az egész obeliszka súlya 186 tonna és köb-tartalma 2529 köbláb.

Kleopatra tüje, három oldalán egész hosszában és a negyedik oldalán is körülbelül egy harmadrésnyire, hieroglyphokkal vagyis a régi egyiptomiak jelképes írásával van borítva, melyet rajzunk részletesebben tüntet elő. Szerfölött sajátosságú írás volt az, melynek jegyeit oly tárgyak lerajzolt alakjai képezték, melyek a kifejezni szándékolt eszmét vagy fogalmat egy vagy más természeti sajátságuknál fogva leginkább megközelítették. A régi egyiptomi bölcseszótára, legalább a mennyire a hieroglyphikus feliratokból tudhatjuk, mintegy 658 szóra ment. Ennyi szóból állott az egyiptomi tudósok nyelve s a köznépi hihetőleg amál is szegényebb volt. A hieroglyph-jegyeket főleg maradó emlékekre szánt feliratokhoz használták, s ezeknek kibetűzésében és megmagyarázásában Champollion-Figéac, Young, Lepsius, Rosellini, Salvolini, Leamans, Brugsch, Le Page, Renouf stb. fáradoztak legtöbb sikerrel.

Kleopatra tüje még nines Angliában, mert Európa nyugoti partjának közelében a vontatóhajó láncazt a vihar eltepte és a vasszekrény az obeliszkekkel együtt elmaradt a hajótól. Csak pár nap múlva találták meg, s most egy francia kikötőben veszteget a tova szállításig.

Az írói segélyegylet közgyűlése.

(December 30-án.)

A tizenhat év előtt megalakult írói segélyegylet decz 30-án tartotta harmadik közgyűlését az akadémia kis termében, mintegy 30—40 tag jelenlétében, köztük főurak, képviselők, írók, tanárok.

A gyűlésen gr. Lónyay Menyhért elnököt, miután a rendes elnök, gr. Károlyi István nem jelenhetett meg. Gr. Lónyay a megnyitó beszédben visszapillantott az egylet alapítása óta (1861) lefolyt évekre, melyek az alapítók közül, kik a közélet és irodalom vezetői voltak, számos kitünőt férfiut ragadtak el. A politikai élet küzdelmeitől mindig távol állott az egylet, melyben a humanizmusnak és az irodalmi munkásság iránti tiszteletnek emelt oltárt a hazafiaság, menhelyet nyitva az elhunyt írók támasz nélkül maradt özvegyeinek és árvaínak, s enyhíteni iparkodott a sorscsapásoktól üldözött, elaggott, beteg írók szenvedését, oly módon, hogy az ne alacsony, de a kiérdemelt jutalom jellegét viselje. 1861-ben 11,400 forint nyit meg az egylet jótékony-sága, jelenleg pedig 174,000 forint állapította meg. Az alapítók és adakozók közül az első köszönet és hála gr. Károlyi Istváné, ki 10,000 forinttal tette le a tőke alapját, s kit születése 80-ik év fordulóján az igazgató bizottság bense örömmel üdvözölt. Az egylet támaszai közül már kiködtek: b. Eötvös az egylet szemelme kezdeményezője, s az igazgató bizottságnak tíz évig helyettes elnöke; gr. Károlyi György és Deák Ferencz, ki a Vörösmarthy-családnak rövid idő alatt százszáz forinttal többet gyűjtve, e tény által első adta az eszmét az írói segélyegylet alakulásához. A gyűjtés körül b. Eötvös buzdító szövege ébresztő föl a meleg részvétet. S e részvétre folyást szükség van, mert húsz év alatt megkétszereződött az írók száma s így a segélyezés is mindig nagyobb összegeket vesz igénybe. Gr. Lónyay különösen a magyar hölgyekhez fordult, kik közül nem egy emlékezett meg élete egy-egy fontos pillanatában az egylet-ről. Gr. Wenckheim Krisztina, midőn férjhez ment, tizezer forint tőkét ajándékozott; gr. Dessewffy Károlyi Pálma szintén hasonló alkalommal tett alapítványt, néhai Szász Gerőné Pap Anna, férjhez menetekor ötven aranyat küldött; a rosznyói nő, Tompa emléket ünneplve, nyolcszáz forintot gyűjtöttek; gr. Niezky Philomela a treneséri fürdőben hatszáz forintot; Kotzné Palóczy Judit Miskolcban mikédevelő előadást rendezett e célra; özvegy Bezerédj Istvánné 1300 forint, gr. Prejacevics Pálné négyszáz forinttal gyarapított az egylet vagyonát; Latinovics Cecília, Poldermann Julia és Gubics Andrásné ezer-ezer forintot hagytak végrendelettel. Legyenek a hölgyek, — óhaját az elnök — továbbra is az egyesület védőangyalai, az ő részvétük könyve a világnak legszebb gyöngye. És a haza tehetősb polgárai is tekinték az irodalom körét, az írók és családjuk sorsát folyást közimvelőségi ügynek s maguk az írók tanúsításnak élelkebb részvétet az segélyegylet iránt, mint eddig, hogy az a beköszöntő új évben még jobban virágozzék.

Gyulai Pálnak az egylet nagy buzgalma titkárnak jelentése teljes kését adta az egylet állásának. Az utolsó közgyűlés óta évek múltak el, s az igazgatótanács halasztotta az új közgyűlést, jobb évet, jobb viszonyokat remélve, hogy bátrabban fordulhasson a közönség áldozatkész-ségéhez. De végre halaszthatatlannak hitte a közgyűlést, hogy beszámolhasson. Az utolsó közgyűlés 1867-ben volt, mikor az egylet vagyona 120,860 forintot tett, s gyűjtések végett újabb felhívások adtak ki, de ezeknek nem volt elég sikere. Az évdiás tagok nagy része nem újította meg kötelezettségét. A közönség már megalapítottá hitte az írói segélypénztárt, s újabb, nép-szerűbb egyesuletkehez fordult adományával. A politikai élet szenvedélyei miatt is kevesebb figyelemmel részese. A hírlapírók egy része új intézet, a hírlapírói nyugdíj-intézet mellett szólt föl, s az is elvonta a figyelmet más irányba. Az igazgatóság azonban nem csüg-gedett, s magánaton, összekötetéseinel fogva igyekezett növelni az alaptőkét. A „Részvét könyve” irodalmi vállalat folytatásával felhagyott, mert az első évfolyam példányai nem igen keltek, de rendezett hangversenyeket, s az alapítók gyűjtésében fejteft ki buzgóságát. Az 1867—76. évben a legnagyobb alapítványok a következők: Gróf Wenckheim Frigyesné-Wenckheim Krisz-

tna 10,000 frt, gr. Károlyi Alajos 2000 frt, Bezerédj Istvánné 1365 frt, Weisz Bernát 1200 frt, Ipolyi Arnold 1000 frt, Lukács Béla 1000 frt, Tódy Ferencz emlékére Buda-Pest városa 1000 frt, Athenaeum 1200 frt, Tompa Mihály emlékére a rosznyói hölgyek 840 frt. Továbbá nagyobb összegeket hagyományoztak: Káldi Miklós 4000 frt, Gubics Andrásné 1000 frt, Latinovics Caecilia 1000 frt, Fochs Antal 1000 frt. Az első hazai takarékpénztár minden évben jelentékeny összeget szavazott meg; 1862—1876 mintegy 6200 forintira meg alapítványai összege. E nagyobb s más kisebb alapítványok és hagyományok évről-évre növeltek az egyesület vagyonát, úgy hogy az 1877. év végével felülhaladja a 174 ezer forintot. Az egyleti vagyonat a földhitelintézet minden díj nélkül kezeli, miért is hálás köszönetet érdemel.

Az alaptőke növelésével a segélyezések összege is növekedett. Rendes évi segélyben csak elaggott vagy elbetegesült írókat és támasz nélkül maradt özvegyeket s árvákat részesít, az utóbbiak közül a leányokat férjhez menetelők, a fiukat tanulmányaik bevételeig. Az évi segély csak egy évre szavatolt meg, s az igazgatóság a körülmények szerint intézkedett továbbra. Rendkívüli segélyek betegségnek és temetésnek fordultak elő; az „inség” szót nem fogadták el, hanem enyhíteni igyekezett minden oly bajt, mely később inség vagy szerencsétlenség szülő-oka lehet; de megóvta a pénztárt attól, hogy segélyező bankká váljék. A jótékony-ság nemcsak Budapestre terjedt ki, hanem az egész országra, s nem volt szükség a följelentésre, elég volt, ha a bajt bárki bejelentette, ha a titkárral mint kiküldött, meggyőződött. Az igazgató bizottság a jövedelmek és szükségek szerint évről-évre emelte a rendes és rendkívüli segélyek összegét: 1867-ben 5659 forintot fordított segélyre. 1776-ban már 9854 frt. Jelenleg négy elaggott író és 38 özvegy és árva részesül rendszeresen, ezentul csak mono-graphiákat és történetünk minden ágának felvilágosítására és megállapítására szolgáló, más, a mennyire lehet az előadás művészi követelményeit is kielégíteni törekvő dolgozatokat közöl.

A tetszéssel fogadott elnöki beszéd után Szilágyi Sándor titkár olvasott föl *Botka* Tivadar-nak „Millenarium vagyis a magyar állami-ság ezeréves fordulójára” című értekezésétől egy részt, mely a magyarok 884-iki táborozásáról szól a Közép-Dunánál. A felolvasott rész egy szláv legenda alapján szól, mely görög nyelven megírva kiválólag szent Methodus és Cyrill életével foglalkozik, s elbeszéli Method látogatását is a magyaroknál. Botka e legenda adatait történelmileg is értékesnek tartja.

Ezután Szilágyi Sándor a titkári jelentést terjesztette elő. Az egylet két közlönye által a „Századok” és a „Történelmi tár” folyóiratokban hozza tudomásra a történelm terén előfordult fontosabb kutatásokat és ezek alapján feldolgozottakat. A „Történelmi tár” költségeinek fele részét a tudományos akadémia történelmi bizottsága viseli. A választmány két albizottságot szervezett az ipartörténeti és a hadügyi, melyek tényleges működéseiket már az évi márciusban megkez-dhetik. Az idei évre tervezve van Abaujmegebe egy kirándulás had- és köztörténeti kutatások céljából. A csehbizottság megkezdte kutatásainak rendszeres közzétételét, Balassa Bálint költemé-nyeinek sajtó alá rendezése iránt közelebb lesz előterjesztés téve a választmányhoz. Az egylet anyagilag is nagy előrehaladást mutat a múlt évben. Az alaptőke 19,000 frtről 25,000 frtra szaporodott. 380 évdiás és 41 alapító lépett be, úgy hogy a tagok összes száma megújíta a 1600-at. Újabbban alapítottak: Görgey István Lőcsén és Pálffy Sándor Aradról; ezen kívül 61 új évdiás tag van.

A második értekezés ifj. Fehérpataky Lászlótól volt ily cím alatt „Thökölyi Sebestyénről,” s ezt Károlyi Árpád olvasta föl. Thökölyi Sebestyén volt megalapítója a híres család nagyságának, ki a 16-dik század vége felé mint nagy-szombati lókereskedő szorgalom és munka által jutott a hatalomhoz, s lett ura Késmárc városának és környékének, melyeket Ruber, a felső-magyarországi hadak vezére nála zálogba tett.

A gyűlés a választmány kiegészítésével ért véget. Az eddigi tagok megmaradtak, kivéve Foltényi Jánost; e helyett és az elhunyt Szalay Ágost helyett Beöthy Zsolt és Csontos János választották meg.

nyai Menyhért és Jókai Mór. Az ellenőrző bizottság tagjai: gr. Károlyi Gyula, Morócz István és Weisz B. Ferencz. — A titkár megválasztása az igazgató bizottságnak hagyott föl, s ez titkárrul Vadnay Károlyt választotta.

Greguss Ágost indítványt tett, s el is fogadták, hogy az év elején új főlhívat intéztessek a közönséghez.

A történelmi társulat közgyűlése.

Január 3-án tartotta meg évi közgyűlését a tevékeny és egyre gyarapodó történelmi társulat, Horváth Mihály elnöklettel alatt. Az egyleti tagok nagy számmal jelentek meg, s többen a választmányból is.

Horváth Mihály üdvözölte a tagokat az új év kezdetén, mely új reményekkel és új kötele-zettségekkel viradt föl. Az új reményekhez a társaság fokozódott munkássága az elmúlt évek eredményeivel képest a legjobban bizalmat nyujt-hatja. A hazai közönség mindinkább nagyobb figyelemmel fordul a társaság felé, méltányolja és pártfogja. E növekvő pártfogás követelt a multnál még tevékenyebb buzgalmat, s a választ-mány e kötelező-görgetésből indítatva, a munkás-ság fokozására reformokról gondoskodott. Eddig a társulat főleg az anyaggyűjtésre szorított, de most már magasabbra is kell törekednie, s megkezdenni az anyag feldolgozását. A társulat választmánya tehát az akadémia történelmi bi-zottságával oly szerződésre lépett, mely szerint e bizottság anyagi támogatása mellett átvegye tőle az eddigél általa kiadott „Történelmi Tárt,” mely a társulat által az eddigihez rokon irányban szerkesztve és kiadva ezentul kiválólag műve-lődéstörténetünk anyagainak tárházaul fog szolgál-ni. A társulat közlönye pedig a „Századok”, az anyagközlést megszüntetve, ezentul csak mono-graphiákat és történetünk minden ágának felvilá-gosítására és megállapítására szolgáló, más, a mennyire lehet az előadás művészi követelmé-nyeit is kielégíteni törekvő dolgozatokat közöl.

A tetszéssel fogadott elnöki beszéd után Szilágyi Sándor titkár olvasott föl *Botka* Tivadar-nak „Millenarium vagyis a magyar állami-ság ezeréves fordulójára” című értekezésétől egy részt, mely a magyarok 884-iki táborozásáról szól a Közép-Dunánál. A felolvasott rész egy szláv legenda alapján szól, mely görög nyelven megírva kiválólag szent Methodus és Cyrill életével foglalkozik, s elbeszéli Method látogatását is a magyaroknál. Botka e legenda adatait történelmileg is értékesnek tartja.

Ezután Szilágyi Sándor a titkári jelentést terjesztette elő. Az egylet két közlönye által a „Századok” és a „Történelmi tár” folyóiratokban hozza tudomásra a történelm terén előfordult fontosabb kutatásokat és ezek alapján feldolgozottakat. A „Történelmi tár” költségeinek fele részét a tudományos akadémia történelmi bizottsága viseli. A választmány két albizottságot szervezett az ipartörténeti és a hadügyi, melyek tényleges működéseiket már az évi márciusban megkez-dhetik. Az idei évre tervezve van Abaujmegebe egy kirándulás had- és köztörténeti kutatások céljából. A csehbizottság megkezdte kutatásainak rendszeres közzétételét, Balassa Bálint költemé-nyeinek sajtó alá rendezése iránt közelebb lesz előterjesztés téve a választmányhoz. Az egylet anyagilag is nagy előrehaladást mutat a múlt évben. Az alaptőke 19,000 frtről 25,000 frtra szaporodott. 380 évdiás és 41 alapító lépett be, úgy hogy a tagok összes száma megújíta a 1600-at. Újabbban alapítottak: Görgey István Lőcsén és Pálffy Sándor Aradról; ezen kívül 61 új évdiás tag van.

A második értekezés ifj. Fehérpataky Lászlótól volt ily cím alatt „Thökölyi Sebestyénről,” s ezt Károlyi Árpád olvasta föl. Thökölyi Sebestyén volt megalapítója a híres család nagyságának, ki a 16-dik század vége felé mint nagy-szombati lókereskedő szorgalom és munka által jutott a hatalomhoz, s lett ura Késmárc városának és környékének, melyeket Ruber, a felső-magyarországi hadak vezére nála zálogba tett.

A gyűlés a választmány kiegészítésével ért véget. Az eddigi tagok megmaradtak, kivéve Foltényi Jánost; e helyett és az elhunyt Szalay Ágost helyett Beöthy Zsolt és Csontos János választották meg.

Egy jelenet a vasuti életből.

Az 1874. év telének február X-én volt leg-zordabb napja, a Kárpátokat öles hó fedte és az egen nehéz, ólomszínű felhők lógtak.

Ruttka felől, mely Turóczmege a vasut mentében elterült, kies és termékeny völgyének mintegy zárkóvett képezi — látszólag az e völ-gyét, a nem kevésbé regényes, itt-ott a buk-kés fenyvesekből kiszürküllő romokkal díszelő, de már zordabb égalju Vág völgygyel összekötő „Justh”-alaguton keresztül — arcot hasgató — északi szél látogatott át, hol erősebb, hol gyengébb rohamokban hozzánk, mely mindin-kább nagyobb mérveket öltve, a felhők pára-készletét le-lerántva, össze-vissza kavarrva csap-kodta a földhöz.

Délután 4 órakor már éjszotéség uralkodott. A szél ivőtött, ivöltése kísérletesi sivi-tássá vált, a mint a falak szögletein, a táviró sodronyain megfőrn kényszerült. Jagatva fu-tott le a kényemen, le egészen a tűzhelyekig, honnét a füstöt és lángot a szobákba kergetve, majd ismét magával rántva, a kályhák tűzét örült lobogásra készítette. Vékony nyilaival besírt az ablakok, az ajtók ereszletein, fölke-rese az embert, besiklott ruhája varrási közt, áthatolt a feli öltöny szövétén — át egészen az ember lelkéig.

Pályaudvarunk csakhamar járhatlaná lett. Ejjfélkor óriási ostorcsapás hasítá át a leve-gőt, a jelharagok megkondultak, kongattak tizet, ötvonet, százat.

Tudtuk e hangok mit jelentenek. Ez volt a jelharagok hatyudala. A szél oszlopot dön-tött, sodronyt szakított.

A delejtű 0 mutatott. Ez vasuti nyelven annyit tesz: „Vigyázzatok!”

Egy óraker egy elkészített tehervonat vergő-dött elé. Személyzete félig megdermedve, 15 kilométernyi utat négy óra alatt tett meg.

Az állomásban négy óra óta már egy má-sik tehervonat is vesztegelt, mely a már utóköz-ben lévő ellenében nem volt elmeneszthető.

Két személyvonat volt még ezeken kívül érkezendő, melyeknek tehát a már majd csak-em egészen elfoglalt vágányokon helyet kelle teremtenie.

A munkások erőlködése, a kitérőket a hótól megtisztítani hasztalan, mert az egyaránt dühöngő szél minden lapátnyi eltakarított hó helyébe két annyi dobott.

Ennek következtében, az egyik tehervonat mozdonya a főkiterőn kikiskamolt.

E perczen hosszas éles fűtőt hajt felénk a szél.

„A személyvonat jön!” ezt kiállottuk meg-reművelé valamenyien.

Villanyos jelző eszközeink tönkre téve, a fűtőt, a kiállást hátra kapja a szél, vagy ke-resztül üvölti; nincs mód, hogy egy lámpást meggyújthatnánk, vagy hogy egy az örházban meggyújtott ágve megtarthatsnánk, és így nincs mód, nincs eszköz, hogy veszt jelezhet-nék.

El-elbukva a mély hóban, kétségbeesve rohanok a személyvonat elé, végreimvenmet a tájfelzőbe vetve, melynek felvonó sodronya a hideg folytán és a réa nehezuлт hófómegek sulya alatt elszakadt. Hozzá érve látom ugyan, hogy hűségeseen jelzi a „megállj!” — de mi haszna, ha lángját eloltja a szél.

Tovább hajt tehát a félelem, a hettéges; arcomról csorog a veríték, szívem hallhatólag kopog és tudom már csak hörögve lélekzik.

Nem birom tovább . . .

Kezemmel, körmeimmel kaparom a sinek-ről a havat, hogy legalább néhány gyutacsot lerakhassak.

Vajjon fog-e egy is elsülni, miután az azon-nal reájuk terült hóréteg következtében az amugy is lassabban haladó mozdony kellő nyo-mást reájuk nem gyakorolhat és ha egy el is sül, e borzasztó, a természet által incsemirozott koncerben — meghallható lesz-e vésztjelző durranása. Nem hittem, de azért csak kapartam a havat és rakosgattam a gyutacsokat, mig a fekete, világító jelzőtől szintén megfosztott kolosszus majdnem homlokra lókött.

Oldalt dova magamat és végerőmet össze-szedve, réa kiáltom az „állj meg!”-et; kiáltásomra azonban csak a szél zúgása felel, a kocsi ment-hetlenül siklanak el mellettem, a nem sejtett veszélybe.

Erre egy elhatározás, megragadom a végső kocsi egyik ajtajának fogantyuját — az nagyot ránt rajtam, de felrántott lépcsőjére; mint evet szöktem most fel a féküléshez, megragad-tam a jelzőszínort, erre egy rövid, majd egy hosszantartó fűtt és mi megálltunk, gyöngé-den hozzá támaszkodva a tehervonat kisikam-lott mozdonyához.

A másik személyvonat, utközben elakadt és künn virasztott meg.

F. E.

vált vasuti közlekedési hivatalnok.

Irodalom és művészet.

Arany Jánostól, kinek a „Budapesti Szemlé”-ben megjelent költeménye lapunk múlt számában kö-zöltük, ma ismét bemutatnunk egy szép költe-ményt, mely a „Magyar Bazár” újévi számában jelent meg, öröndetes jeleül annak, hogy rég hall-gató koszorusunk ujra megszólalt s reménytel biztat, hogy ezentul minél gyakrabban fogunk gyönyörködhetni szavában. Örmélen értesülünk, hogy ugyan ő töle egy kisebb terjedelmű költői elbeszélés fog megjelenni nemsokára, mely alkalmasint a Kis-faludy-társaság nagy gyűlésén kerül felolvasásra. — A fentebb említett költemény ime itt következik:

A lepke.

Zöld lepke, mint hulló levél,
Melyet tovább legyint a szél,
Nem száll, virágot lepi meg,
Csak lenn, az ut porán libeg.

Nincs feltűnő bársony meze,
Csilló pora, fénylemeze;
Virágkorát most éli bár,
Oly színhagyott kötömbő-jár.

Volt napja, volt négy, tán öt is
Hogy izlett ő szerelmét is,
Most a jövőnek hint magot,
Nem fél, hogy a láb rátipod.

Szegény! ha rátoppantanék,
Pusztulna ő, s egy nemzedék;
De oly bizalmas ott alant;
Mért bántasm a kis gondtalant?

Élj, lepke! éld múló nyarad,
Ha még egy-két napod marad;
Jöhet vihar nagy irtálat:
S megfagysz esőn, hideg szelen.

Köszönd, hogy már tekintetem
Földhöz lapul, nem fél vitem;
Ha bátran még fennhordanán,
Rád is tiportam volna tán.

Mért néztek a magasba fel?
E szép világ: egy ködlepél;
Nem látom az ég madarát,
Csak téged itt, s útam porát.

Nem a pacisárt a ki szánt;
A napnak áldott fénye bánt;
De az anyaföld színtelen
Fakóján megnyugszik szemem.

Sorsom pedig, s egy méla gond
Egemből már a földre vont;
De nem remény-magot vetek:
Azt nézem: hol pihenhetek?

A magyar tudományos akadémia könyvkiadó vállalatából az első három évfolyam immár be van fejezve. *Huszonnyolc kötet* — köztök az európai iro-dalmak legjelentékenyebb termékei — van a pártoló tagok kezei között. A könyvkiadó-vállalat következő három évfolyama (1878—1880): a történelmi sorozatban Macaulay „Anglia története” (IV—VI); Curtius „A görögök története” (III—IV; és Carlyle „A francia forradalom története” (III) befejező kötetek fognak közzéadásatni; az irodalmi sorozatban Lewes „Philosophia története” befejező kötetek, továbbá Nisard „Francia irodalomtörténete” (ford. Szász Károly), Arany János „Próza munkái”; és Gyulai Páltól „Petőfi és munkái”; a jog és állam-tudományi sorozatban pedig Leroy-Beaulieu „Traité de la Science des Finances”, Carrara „Programm del Corso di diritto penale”, és Pauler Tivadar „Adalékok a hazai jogtudomány történetéhez” című munkák fognak közzéadásatni. A pártoló tagok tagjára az első sorozatra 4, a második és har-madikra 3—3 frt, mely minden évfolyam első szá-lításának átvételekor postai utánvételre fizetendő. — Megrendelések úgy az ezentuli folyamra, mint az

eddig megjelent sorozatokra folyton elfogadhatnak. Az akadémia e vállalata oly művekkel szaporította eddig is irodalmunkat, melyeknek egy művelt em-ber könyvtárából sem szabad volna hiányozni, s midőn a fenti jelentést a közönség tudomására hoz-zuk, egyuttal melegen ajánljuk figyelmébe e vál-lalatot.

„Jog és államtudományi szakotkatás” czimvel Leitner Ferencztől egy 173 lapra terjedő füzet jelent meg, mely a legújabb törvények és szabályrendeletek alapján tájékoztat nyujt a jogi és állam-tudomány pályára készülőknek teendőkről. Ama naptól fogva, midőn az illető tanuló egyetemi vagy akadémiai hallgatónak beiratkozik, egész addig, mig az ügyvédi oklevelet megkapja, megtalálja a kis munkában a szükséges tájékoztatást a tanulmányi és vizsgálati rendszere nézve. A közjegyzői rendtar-tás, a magánútrai képesítés stb. szintén ismertette van a munkában, mely jogtanároknak, jogtanulóknak, szí-gológoknak s gyakorlati bírók és ügyvédi vizsgá-ra készülő számúra régen érzett hiányt van hivatva pótolni. Ára 1 frt. A Rosenberg testvérek kiadása.

Jókai Mór történelmi regénytárából megjelent a „Névtelen Vár” tizedik füze, melyre 50 le-vegyűl egy van fejezve; a füzet ára 15 kr.

A „Képes Néplap”, mely az új évvel hatodik évfolyamába lép, s mely iránt a közönség érdeklődése évről évre nagyobb arányban nyilvánult, ugy hogy most a legelterjedtebb magyar lapnak mondhatja magát, — újévttől kezdve megnagyobbított alakban jelenik meg. Előfizetési ára marad az eddigi: egész évre 2 frt, a „Háboru-Kronika”-val együtt 4 frt. A „Képes Néplap” a legolcsóbb magyar hetilap, mely mulattató és tanulságos tartalom mellett egyszer-smind tenetként rendes politikai szemlést is ad.

A „Gazdasági Lapok” az 1878. évvel 30-ik évfo-lyamába lép; eddigi szerkesztője Morócz István mellé most mint társszerkesztő Máday Izidor lépett be a szerkesztésbe. E régi derék szakközlönyünk előfizetési fólhívása lapunk múlt számához volt mellékelve, s így elég egyszerűen fólhívunk rá a gazdaközönség figyelmét. — Másik gazdasági szá-lapunk a „Földművelési Értekeink” szerkesztését, valamint a „Falusi Gazda” című népies szalaplét is, jan. 1-től kezdve Wagner László, a kir. mélye-temen a mezőgazdaság és erdőgazdálkodás nyilvános rendes tanára vállalta el, ki pár évvel ezelőtt a Heckenast Gusztáv kiadásában megjelent Gazdasági közlöny szerkesztette.

A „Debreczen” című politikai lap az idén már fennállásának tizedik évébe lépett, s ezt a lap mun-katársai és barátai ünneplésen meg is ülték Handos vendéglőjében. Tóth Ödön ez alkalommal fölolvasta a „Debreczen” történetét, Fekete Sán-dor ügyvéd pedig a debreczeni függetlenségi párt nevében ezüst tollat adott át Szatmári Károlynak, a lap jelenlegi szerkesztőjének, ki már 1869-ben is a „Debreczen” munkatársa volt.

Budapesti naptár” cím alatt adott ki Posner K. L. egy fali naptárt, melyen Erzsébet királyné arcképe s a gödöllői kastély képe vannak díszité-nyűl alkalmazva.

Új zeneművek. *Kossuthlybi* és társa zeneműke-reskedésében megjelentek: „Rhapsodia magyar népdalok feléb”, zongorára szerző Zimay László, (ára 1 frt 20 kr.) és „Mit Grass und Kuss.” mazurka-palka Pohl Robertól és Katzau Lajostól, ára 50 kr. A népszínház statisztikája. A fővárosi statisztikai hivatal által a népszínház statisztikájáról az 1875/6 és 1876/7-ik színházi évekről közöljük a kö-vetkező adatokat: színházi est volt e két év alatt 680. Ez időben adott 1875/6-ban 24 magyar da-rab 209-szer, 17 francia 149 izben, 7 német 22 izben. 1876/7-ben 21 magyar 142-szer, 28 francia 148-szer, 6 német 65-ször. Ez utóbbi évben volt még két ballet. Az első évben az eredeti szaváló előadások közt eredeti volt 75%, a második évben 65%. Legtöbb előadást értek Angot (32) *Stroffoj Mihály utazása* (32), *Utazás a föld körül* (28), *Falu rosz-sza* (26), *Kapitány kisasszony* (26), *Koziki* (25) — Csepreghy darabjait 113, Tóth Edéjét 76, Szilgie-tiet 43 izben adták elő.

A nemzeti színházban a héten lépett föl előzőr Perotti Gyula; az opera jónnan szerepötvetett első tenoristája, kit eddigi vendégszereplésében ismert és szeretett meg a fővárosi közönség. Perotti a leg-jobb ma élő tenorok egyike, érezes, hatalmas hang-gal, mely azonban oly modulációkra képes, hogy a hőstener szerepek mellett a kevesebb erő, de több lágy-ságot igénylő lyrai szerepek is sikeresen ad-hatja. E mellett fiatal erő, a ki még fejlődése leg-magasabb fokát nem haladta meg, s azonfelül já-téka is kifejező és hévteljes, ugy hogy állásaival és

Egy határozat hasznolt két sor, vagy annak helye egyezési írtatással 15 krajczár; többesürű írtatással 10 krajczár. Bélyegűj külön minden írtatás után 90 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdményeket elfogad **Bécsben: Haasenslein és Vogler** Wallfischgasse Nr. 10, **Mosse R.** Seilerstrasse Nr. 2 és **Oppelik A.** Wallzeile Nr. 22.

Varrógépek

Wheeler & Wilson Mfg. Co. -tól
New-Yorkban.

Budapestben egyedül csak **O.H.M.C.O.-nál**, V. ker. József-tér 15. sz. egyszerűen készletben tartja a legelső varró- és más segédgépeket iparosok számára, és különböző rendszerű kézi varrógépeket. Berendezési intézet házi távirók a minden e szakba vágó munkákra. Raktára a házi szükséglete való gyakorlati cikkekre.

Legkifutóbb gyógyhatású magyar édes mustár

Pácányi Armin gyógyszerész Budapest, X. ker. Kőbányán.

Ezen gyógyszerészig készített mustár, különbözik minden eddig ismert mustártól az által, hogy az nemcsak a használt ételnek használatánál jobb a legkellesebb élvezetet nyújt; hanem egyszerűsége, mint a legkifutóbb a legjobb hatásúak bebizonyult **édes és egyszerűsége**. Nevezetesen a rozsa étvágyát, az ételke gyenge emésztését és az onnan eredő savanyú felbőgzést, a szorulásokat, valamint az idült csuszánál, macacs váltólóz után és akorbutnál. Kiválólag pedig az **idült gyomorhurutnál**, főlegmulhatlan gyógyhatású szer, amely a gyomorban lerakódott nagy mennyiségű nyálkát, amely az emésztést hátráltatja, feloldoztatja, s azt egészen a gyomorból eltávolítja és annak további képződését megakadályozza a gyomorban és a belekben kellő és kellemes meleget előidézve, s ezután a hurut is végképen elmarad; — ugyazint az ugynevezett száraz és fulladozó hurutnál, (Schleim asthma) valamint a gyomor és a meli elnyálkásodásánál, és az aranyérbén szenvedőknek legjo ban ajánlható.

Ara egy nagy üvegnek 1 frt, kis üvegnek 50 kr. postán szállítva a csomagolás külön számítatik. Kapható, valamint a készítőnél **Budapest Kőbányán** ugy a következő raktárakban **Budapest Török J. gyógyszerész**, királyi utca 7. sz. — **Satupa Gy. gyógyszerész**, szentmóni. — **Edeskluth L.** Erzsébet-téren. — **Radosay és Bányay** ur utca. — **Molnár J.** régi városbástya. — **Habany J.** ut. lágutca. — **Neruda N.** Hatvan utca. — és **Hüber Károly** Lipót és Kalap utca sarkán. — **Budán a várban Udvari gyógytárban.** **Wlasek E.** gyógyszerész. Krisztinavárosban. — **Szegedárdon Unger D.** gyógyszerész. — **B. Gyarmaton Gazdik L.** kereskedő. Ismét eladók kedvező százálekban részeseimnek.

A t. cz. közönség különös figyelmébe ajánlatik még, **Pácányi Armin** gyógyszerésztől föltalált és cs. kir. kizár. szabadalmazott

„FOGPAPIR“

a mely valamintá fogfájást, egy a csuszos fejfájalmat arc és fülzajjagatást rögtön megszünteti. Ara egy egész csomagnak 1 frt, egy fél csomag 50 kr. postán szállítva 10 krajczár több. Kapható valamint a föltalálónál **Budapest Kőbányán**, ugy **Török J.** gyógyszerésznél királyi utca 7. sz. azonkívül több budapesti és vidéki gyógyszerésztárban.

A Szentés város határában fekvő P. Kajáni közegí tanítói állomásra pályázat

nyittatik. Ezen tanítói állomás javadalmazásai: évi 300 frt fizetés, szabad lakás, kert. Elvászandó tanítási eljárásában az 1868-ik évi XXXVIII. t. cz. értelmében legújabb kiadott miniszteri tantervhez tartozik alkalmazkodni. A kellőleg felszerelt körvények 1878-ik évi január 15-ig Szentés város községi iskolaszéke elnökéhez küldendők be.

Szentés, decemb. 17. 1877.

Zolnay Károly, iskola-széki jegyző.

Cäsar és Minka

fajkutyá-tenyésztés és idomító-intézet Zahnban (szász tartom.)

Szállítás saját felölsegemre a legtovább vasúti állomásokhoz; tengeren től helyekre gőz- vagy víztorlajók közvitése ingyen eszközökkel ki, valamint az ebek biztosítása és élelmezéséről gondoskodik az elvállaltatik. Árjegyzékek a faj vagy egyes ebek képességei és minőségének megjelölésével bérmentetik.

Röpiratom: Pflege und Aufzucht des edlen Hundes („A nemes eb ápolása és nevelése“) a leggyakrabban előforduló betegségek gyógyászerének kifejtésével, valamint, egy müállal, 18 különböző ebajt ábrázolva, a 1. márká. (Hegyl ebem, eredeti fajukban, szoba-kép, 1. márká.) Elphatatom, hús-borsó-tinkt-készítést, saját gyártmányban, igen kényelmes, olcsó és nagyon teljes ebáplálék, 50 kilo 20 márká 12 1/2 kilo 6 márká.

Cím levelek és táviratok számára: **Otto Friedrich, Zahna.**

Minden régi köhögés ellen, fehér mellszörp,

oly gyógyszer, mely még soha sem használtott a legkifejtőbb eredmény előidézése nélkül. Ezen szörp már az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, sőt a gőrcsés és hűg-hurutnál elősegíti a nyúlós és megsekedő nyálka kiköszögését, azonnal elnyúlja a gége ingerlékenységét és rövid időn belül elűzi minden, ha má: oly heves, sőt magát a legveszélyesebb szárazbetegségeket, és a vérhányást is.

Ara 1 egész üvegnek 2.50, egy fél üvegnek 1.50, egy negyed üvegnek 90 kr. Csomagolva üvegként 20 krajczár több.

Raktár Budapest: **Török József** gyógyszerész uná. királyi-utca 7. sz.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtáránál kapható:

Orvosi jegyzőkönyvek boncz- és látleletek

figyelemmel

a legújabb orvosrendőri és orvostörvényeségi eljárásomódra.

Irtá

Dr. RUND BERNÁT.

Ára füve 50 kr.

Ügynökök!

Uj magyar aranyjárdék-papírjaink több biztonsigot és előnyöket nyújtanak a közönség számára mint sok mások, s különösen jó, könnyen felgatható kombinációjuk által tünnek ki, minélgyova elárúsításuk kevés idővesztés mellett bőven jutalmaz keresetet nyújt. Tudakozódásokra azonban válassz az

Osztrák magyar bank intézet,
Braun József, Budapest, Gizella-tér 5. sz.

SCHOTT TESTVÉREK

Budapest, bécsi-utca.

Egyedüli képviselői

Howe Machine C.-nak

NEW-YORK (Amerikában). Az egész világon legjobban elismert valódi Howe varrógép (igazolványval), csipészek, szabók részére és házi használatra.

Ujjonnan javított **Wheeler & Wilson gépek** (igazolványval), kiténők egyszerűség, zajtalanlanság, könnyű és gyors járásuk által.

Singer-féle gépek (igazolványval), minden kiállításban.

Legújabb választék Henger-, Aetna-, Anger-, Grover-, Baker-, kézi- és redőző gépekben.

4167

Dusan felszerelt raktár gép-alkatrészek, cérna-, olaj- és fonalban a legolcsóbb árak mellett.

Kényelmes részleteztetés. Öt évi jótállás. Legolcsóbb árak.

SCHOTT TESTVÉREK

Budapest, bécsi-utca.

Gyökeres orvoslása

a gége-, nyak és tüdő-betegségeknek

benso gyökereinek alkalmazása nélkül, csak belélegzése által a balszáműnyvási ásvány belélegzési készítményeknek

Koltzsarsch Fr. gyógyszerésztől Bécs-Ujhelyben.

Ezen édesesü gyógyszer járása a bel- és kilüldő összes orvosi körében föltétl számas használatnak örvend, mert legpö gyógyszerészművészet miatt. A készülek alkalmazásának egyszerűsége ezen belélegzési módszernek minden más rendszernek föltétl azon előnyt nyújtja, hogy azt a be egy nyert utasítás után és orvos jelenléte nélkül használhatja. Dr. Niemeyer tanár ur **Magd.** búrban az a fentebb írtmet körestetekben. Ezen gyógyszerészmód ezalézerü voltáról a bel- és kilüldő más jeles orvosi tekintélyesü föltaláltak bizonyítványok és rendelkezése állanak.

Árak: Egy belélegzési készülek (javított) 3 frt 50 kr. Balszáműnyvási készítmények 10 kettős belélegzésre 1 frt — kr. Ásvány-készítmények 1 frt — kr. Röpírati (harmadik bővített és átdolgozott kiadás. — frt 50 kr. Köseleiből részleteket ezen belélegzési eszközök alkalmazásáról dr. Czubekka C. ur legúj-szerü bírtalmak különleges orvosának Bécsben, röpirata tartalmaz.

Szállítások postai utalványok (a 5 kr.) vagy utánvételre 50 kr. csomagdíj díj beszámításával pontosan eszközölöttek a központi raktár által:

Fried. Koltzsarsch, Apotheker in Wiener-Neustadt.

Bizonnyítvány.

3862-3 Liebeschitz, 1877. sept. 3.

Tisztelt uram!

Middőn újban egy légző-készüleknek készítmények és röpirati-tali küldésére kérem, egyuttal van szerencsem teljes megjelölésemet az Ön találmányának előnyös hatá- föltétl jeleníteni.

Teljes tisztelettel **Dr. Hoffmann, orvos-sebesztudor,** urausami és községi orvos.

Kapható Budapest: **Török József uná. királyi-utca 7. szám,** Pozsonyban **Heinrich Frigyes uná.**

Kollarits József és Fiai

legelső kész fehérnemű, vászon, asztalnemű és szövött áru gyári raktárunkban az „YPSILANTI“-hoz

Budapestben, vaczi-utca 4-ik szám alatti áruházban, kaphatók mindennemű kész férfi-, női és gyermekfehérneműk, vásznak és asztalneműk

a legnagyobb választékban és kiténő minőségben a legújanyó árakon

Vászonból 2.20, 2.65, gatyák 1.25, 1.60; 12 éveseknek ingek madapolamból 1.50, 1.80, színesek 1.65, 1.90, vászonból 2 frt 40, 3, 3.50, gatyák 1.55, 1.80; 14 éveseknek ingek madapolamból 1 frt 40, 1.90, színesek 1.75, 2.75, vászonból 2, 65, 3.15, 4 frt, gatyák 1.65, 2 frt, 18 éveseknek madapolamból 1.50, 2.10, színesek 1.75, 2.20, vászonból 3 frt, 3.50, 4, 4.50, gatyák 1.75, 2, 2.25.

Kész fehérneműk leányok számára, minden nagyságban és minőségben, ugyazint csaceműk számára, melyekről kiváratnaggy árjegyzékünket bérmentesen beküldjük.

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat vászon és asztalneműekben.

Rumburgi vászon. 42 méter (54 rőf) vége 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100 rőf

Hollandi vászon gyermek-fehérneműkre és ágyneműkre, 22 1/2 méter (42 rőf) vége 18, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Pénzelőlegek
mindennemű bel- és külföldi sorsjegyekre, állam-
papirokra, részvényekre és letéti jegyekre
ad legolcsóbban 4122-3

LÓRY J. bank- és váltó-üzlete, Budapest,
hatvani-utca, az ujlág-utca átellenében.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben (egyetem-
utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

Falusi Gazda Naptára
1878-ik évre.

A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók
számára.

Bíró Pál, Deiningér Imre, Ébner Sándor, Gábor József, Grand Miklós,
Grubicz Géza, Hensch Árpád, Molnár István, báró Nyáry Gyula, Dr.
Nyáry Ferenc, Ordódy István k., Villási Pál s többek közreműködésével szerkeszti

MÁDAY IZIDOR,

a földmiv., ipar és keresk. ügyi miniszter titkár, a Földmívelési érdekeink és
a falusi gazda szerkesztője.

Számos ábrával.

Tizennegyedik évfolyam. — Ára füzve 80 kr.

TARTALMA: Naptári rész. — Deiningér G. A vetőmag. — Grubicy G. Mint tarthatja fel magát a kisbirtokos. — Hensch Á. Miként takarmányozunk? — Máday I. Trágyázunk! — Grand M. Előnyei bir-a természetnek a műraj fölött? — Molnár I. A bor megtörése. — Bíró P. A gyümölcsfák gondozása. — Dr. Nyáry F. Jó minőségű vörös borok készítése. — Gábor I. szőlőgyomlálás. — Bíró P. közönséges gazdasági gyümölcsfák nevelése (ábrákkal). — Villási P. Ossenkop gyökereztetési módja. — Ébner S. Mit eredményez a tulságos buzatermelés. — Grubicz G. Mi azoktól sok gazdasszony figyelmen kívül hagyja baromfiudvarában (ábrával). — Dr. Nyáry Gy. A sajmelegy. — Molnár I. a szőlők okaszerű trágyázása. — Ordódy I. K. Mire kell ügyelni a heremag beszerzésénél és használatánál? — Ébner S. Téli takarmányok. — Francia háromfajlú rendszer (4 ábrával). — Kerti eszközök (ábrákkal). — Ruhaszárítás szobában (ábrával). — Fagygyertya készítés (ábrákkal). — Idegen szarvasmarha-fajták (2 ábrával). — A burgonya-pusztító bogár (ábrával). — A sósákról. — Havi teendők emlékeztetője. — Országos vásárak. — Naptári értesítő.

**NEMZETI
NAGY KÉPES NAPTÁR**

1878-ik évre.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal
számos képpel.

Szerkesztő **ÁLDOR IMRE.**

Tizedik évfolyam. — Ára füzve 1 frt.

Tartalómjegyzék. Címkép: Nero fátylái Szemiradski világhírű festménye után. Nero jellemrajzával. Mester és tanítvány: 1. Gyula Pál, képpel. 2. Dömötör János, képpel. Éji látogatás, vers. Margit szigetén, vers. Az égő tűz, vers. Ismét nálan voltál, vers. A kil egy nemzet sirat: A Deákmauzoleum, képpel. Egy gyarmunkás életéből, beszély. Nagy szellemek és nagy jellemek: Kossuth Lajos és Hűgő Viktor legújabb arcképeivel. Költő és diplomata, Dóczy Lajos, a „Csók” szerzőjének arcképeivel. Törökök és muzulmánok, képpel. Innen-onnan (vázlatok a szomszédokról): 1. A bolgárokról, 3 képpel. 2. Konstantinápoly, 4 képpel. (Névszerint: bolgár csapó szán. Vászárter Szelivjevóban. A bolgárok hórátánca. Galantai kultúros. Megérkezés a kikötőbe. Török temetés.) Vázlatok egy év történetéből: Mikó Imre gróf, képpel. Szalai Ágoston, képpel. Kecskeméthy Aurél, képpel. A Petőfi-társaságról. Költemény Petőfiről. Török világ Magyarországon. Tahir bej és Szulejman seik arcképeivel. Fürténi mozák. Bukott nagyságok: Udvari ünnepek III. Amurat szultán idejében. Flórenczi ünnepek egy új pápa tiszteletére. Egy velencei doge menyeközje. Vegyések: A Medzaidje rendjel, képpel. Az első kínai követéség Európában, két képpel. A kocsi-ról mint fényűzési eszközről. Kínai mesék: Egy kínai anya. Egy kínai mostoha. Egy kínai miniszter felesége. Egy kínai királyné. Egy kínai özvegy és anya, stb. Boszorkányok az inquisitio előtt. Hasznos tudnivalók: Tengerészeti nagyhatalom hadihajók nélkül. A théáról. Hires gyémántok története. A föld népessége. Galambposták alkalmazása a háborúban. A skót bankokról. Akinek szép lánya van, stb. **Magyarország címévtára**, a legújabb és leghitelesebb adatok nyomán szerkesztve egy szakértő által. Országos vásárak. Hirdetések.

Pserhofer J.

gyógyszerész Bécsben.

Singerstrasse 15. „zum goldenen Reichsapfel“

ajlja a t. olvasóknak az alant jegyzett és sok évi tapasztalat után jeleseknek bizonyult gyógyszerészeti különlegességeket és hatásos házi szereket.

NB. Megre de'éseknél kérem a cím és postaiállomás pontos megjelölését. — Az alant felsoroltakon kívül még sok egyéb különlegesség van készíttetve és néha készíttetve nem levő szereket iránt megrendelések legelőrebb idő alatt és legutóbbabb esetben, és felkérőztök legmagasabb készíttetési díj a külső adatnak. — Kéremde'nyek a v. dékre, bérmentelést pénzküldés vagy utánvéttel. — Vidéki megrendeléseknél csomagolásiért darabonként 10 kr. számítattak nagyobb küldeményeknél csomagolás saját költségére. Ismételtárutok jutalékban része-ülnek.

- Akustikon** (fülszező) 1 üvegcse 1 frt o. e. A tület mindig meleg és nedvesen tartja, alkalmazza megülés ennek következményei ellen; kövszati szakszós képességét a fülszárnak, melynek hiánya foka oly sok fülbajnak.
- Havasi fű-szesz** W. Ottm. Brnhardtól. Münchenben, a müncheni első orvosi tekintélyek által legkitünőbb házszer-nek ajánlatot mindennemű gyomorbojok, köhögésnek emésztési gyöngegség, étvágyhiány, gyomorhurut stb. ellen a eszeszeresen bevált. Üvegcseje 70 kr.
- Amerikai köszvény-kenőcs**, gyorsan ható, kétszertelű leg,obb szer minden köszvényes és csúdos baj, nevezetesen hágerinczabaja, tagazakadás, göres, ideges fogfájás, fejfájás, fül-szakadás, stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.
- Anatherin szá-j-viz**, Popp J. G.-tól, általános elismert legjobb fogtatórtó szer, 1 üvegcse 1 frt 40 krajczár.
- Szem-essentia** dr. Romershausentól, a legelőrebb idő alatt teljes gyógyulást eredményezek. 1 doboz 15 labdacsonál 21 kr. 1 tekeres 6 dobozál 1 frt 5 kr. postán küldve 1 frt 10 kr. (1 tekeresnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek írói hálat mondanak e pilulákért, melyeknek a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségekben egészen új hatást állítottak ki. A ki csak egyszer megkísérelte, tovább ajánlja.
- Chachou aromatisée**, kellemetlenlehellet, mely dohányszás stb. következeménye, 1 üvegcse 50 krajczár.
- Chinai toilette-zsappan**, a legelőrebb idő alatt teljes gyógyulást eredményez. 1 doboz 15 labdacsonál 21 kr. 1 tekeres 6 dobozál 1 frt 5 kr. postán küldve 1 frt 10 kr. (1 tekeresnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek írói hálat mondanak e pilulákért, melyeknek a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségekben egészen új hatást állítottak ki. A ki csak egyszer megkísérelte, tovább ajánlja.
- Fiaker-por**, hurut, rekedtség, fojtókóbb, stb. ellen. 1 doboz 35 kr.
- Fagy-balzsam**, Pserhofer J.-tól évek óta legelőrebb szernek van elismerve mindennemű fagybajok és idült sebek stb. ellen. 1 tégely 40 kr.
- Hus-kivonat** dr. Liebig utasítása szerint készített a Liebig-társaságtól Fray-Bentoshan, eredeti szelencékben 1 font frt 5.30 1/2 font frt 2.75, 1/4 font frt 1.55, 1/8 font 85 kr.
- Golyva-balzsam**, megbízható szer székáron, nyak ellen 1 üvegcse 40 kr.

A legtöbb elősorolt speciálitás kapható Budapestben **TÖRÖK JÓZSEF** 4051
gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz.

SÓS-BORSZESZ,

kitünő házszer.
Gyors hatást eszközöl: Rheuma, csúz, szag-gatás, fagyás, fog-, fej- és fül-fájdalmak, szem-gyulladás, bennulások, stb. stb. ellen; sőt fog-tisztító szerül is igen ajánlható, mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti, és a száj tiszta szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, valamint fejmosásra a hajde-gek erősítésére és korpától megtisztulásra is.
Használati utasítás magyar vagy német nyelven jelentékeny orvosi és egyéb elismerő bizonyítványokkal, valamint bizományosaim névsorával, minden üveghez mellékeltek.
Ára egy nagy üveggel 80 kr., kisebb 40 kr.

ELET-ITAL,
Kitünő házszer,
váltó és mocsárláz, bél- és gyomorgöres, epe-inger, hányás, tengeri betegség, vizeletszoru-lás, álmatlanság, stb. ellen.
Ára egy nagy üveggel 65 kr., kisebb 50 kr.
BRAZAY KÁLMÁN, nagykereskedő.
Budapest, Iroda és központi foraktár országnt. 24. sz.
TÖRÖK JÓZSEF, király-utca 7. sz.

Vidékhez az üvegkehez mellékelik utasításokban felsorolt bizományosainak.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: (egész évre ... 12 frt félévre ... 6 *
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: (egész évre ... 8 frt félévre ... 4 *
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: (egész évre ... 6 frt félévre ... 3 *

2-dik szám. 1878. **BUDAPEST, JANUÁR 13.** **XXV. évfolyam.**

HUMBERT, AZ ÚJ OLASZ KIRÁLY.